

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri p. št. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842 Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25,—
za inozemstvo Din 40,—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11, Telefon
št. 2440
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopis se ne vračajo — Oglasi
po tarifu.

Volitve v Ameriki

Ogromna udeležba — Prvi volilni rezultati — Roose-
velt močen posebno v južnih državah

Washington, 8. novembra. d. Danes so se
vršile v Zedinjenih državah volitve 32.
predsednika, novega podpredsednika, tret-
njine senata, celotne reprezentančne zbor-
nice in mnogih guvernerjev posameznih
držav. Pri zadnjih predsedniških volitvah
dne 6. novembra 1928 je zmagal republi-
kanski kandidat Herbert Hoover, ki je do-
bil 21,5 milijona glasov, dočim je Smith
dobil samo 15,5 milijona glasov. Hoover je
bil takrat izvoljen z 58 odstotka glasov vo-
lilcev, dočim je glasovalo zanj 85 odstot-
kov volilnih mož, kar dokazuje pomanik-
ljivost volilnega sistema.

Volilni sistem

V Zedinjenih državah namreč volijo in-
direktno po volilnih možih, ki jih nomi-
nirajo posamezne stranke. Razen tega ima
vsaka država toliko volilnih mož, kolikor
šteje senatorjev in poslancev. Ljudski za-
stопniki sami ne smejo biti volilni možje,
ker odločuje v primeru enakega števila
glasov kongres. Vsaka država je volilna
enota zase, kar pomeni, da morejo biti
izvoljeni samo demokrati, ali pa samo
republikanski volilni možje. Leta 1928,
je dobil Hoover v 44 državah večino ter je
bil izvoljen od 44 volilnih mož. Al. Smith je
mogel dobiti večino le v osmih državah in
s tem 87 volilnih mož. S 15,5 milijona gla-
sov se sicer dobil največ glasov, kar jih je
bilo kdaj oddanih za demokrata, obenem
pa najmanjše število volilnih mož, ki jih je
kdaj demokrat dobil. Po določbah ustave
se volita predsednik in podpredsednik za
štiri leta. Volitve se vrše običajno vsako
prestopno leto, in sicer na prvi terek v
novembru, letos na drugi terek. Novo iz-
voljeni predsednik je končnovaljavno izvoljen
še na drugi ponedeljek meseca januarja
po elektroni, svoje mesto pa nastopi šele
4. marca. Predsednik mora biti najmanj
35 let star in rojen v Zedinjenih državah.
Ako umre v času svoje poslovne dobe, ga
nadomešča do njenega poteka podpred-
sednik, ki je obenem predsednik senata.
Volilno pravico imajo vsi državljani oba-
lega spola stari nad 21. let.

Razmerje pri zadnjih volitvah

Zadnje volitve v reprezentančno zbor-
nico so bile 4. novembra 1930, ko so repu-
blikanci dobili 219 mandatov in s tem ab-
solutno večino, dočim so dobili demokrati
215 mandatov, farmarji pa 1. Poslanci se
ne volijo kakor predsednik indirektno,
temveč z direktnim glasovanjem. Istočas-
no se vrše volitve v senat, v katerem je
bilo po zadnjih volitvah 43 republikancev,
45 demokratov in 1 zastopnik farmarskih
delavcev in ki šteje sedaj po smrti repu-
blikanca Wattermanna, 47 republikancev,
47 demokratov in 1 zastopnik farmar-
skih delavcev. Senat se voli za 6 let, ena
tretjina članov pa se obnavlja vsake dve
leti, kakor je to tudi sedaj primer.

47 milijonov volilcev

Za današnje volitve je bilo približno 47
milijonov volilnih upravičencev, med njimi
35 do 45 odstotkov žensk, ki so pri
zadnjih volitvah po večini glasovale za
Hooverja, ker so hotele ohraniti prohibicijo.
Vprašanje prohibicije je bilo v sedanjem
volilnem boju na drugem mestu, ker se je
glavna volilna borba vršila za vprašanje,
kdo izmed kandidatov bi mogel omiliti
gospodarsko stisko. Mnogo okoliščin na-
poveduje zmagi demokratskega kandidata
Roosevelta. Pri poskusnem glasovanju, ki
je bilo pri zadnjih volitvah pogrešno sa-
mo za 5 odstotkov in je bilo sedaj izve-
deno pri 3 milijonih volilcev, je zbral Roo-
sevelt za polovico več glasov kakor Hoo-
ver. Na podlagi poskusnih volitev so izra-

čunali 474 volilnih mož za Roosevelta in
samo 57 za Hooverja. Socialistični kandidat
Thomas je dobil samo 4,8 odstotka glasov
ter ni mogel doseči v nobenem volilnem
kolegiju večine. V zadnjih dneh se je raz-
poreženje za Hooverja nekoliko zboljšalo.
Zanimanje za današnje volitve je bilo v
vseh Zedinjenih državah ogromno, zaradi
česar se pričakuje rekordna udeležba za
socialističnega kandidata pričakujejo po
zadnjih cenitvah približno 2 milijona gla-
sov, kar bi bilo še enkrat več, kakor pa
so dobili socialni demokrati leta 1929.
Kljub temu je kandidatura Thomasa brez-
pomembna.

Sedem kandidatov

Pri današnjih volitvah je nastopilo 7
kandidatov, glavna borba pa se razvija
seveda le med Rooseveltom in Hooverjem.
Od ostalih kandidatov se ljudje še naj-
bolj zanimajo za Thomasa, ki zastopa so-
cialno demokratsko delavstvo in sindika-
te, dalje Upshaw, ki ga je postavila za
kandidata stranka za nacionalno prohibi-
cijo, in končno komunističnega kandidata
Fosterja. Listi sodbijo, da bo Thomas dobil
okrog 2 in pol milijona glasov, Foster
okrog 500 000, ostali trije kandidatje ra-
zen Hooverja in Roosevelta pa kvečjem
po 10 000.

Volitve se bodo zaključile ob 6. uri zve-
čer, po srednje evropskem času o polnoči.
Prvi rezultati se bodo prenesli v Evropo
po kablu in radiju šele ob 3. jutraj, ker
znaša časovna razlika med srednje-ev-
ropskim in zapadno-ameriškim časom celih
9 ur. V vsej državi bodo bdeli pozno v
jutro, da izvedo za izid volitev. Letalske
in železniške družbe bodo potnike sproti
radiotelegrafsko obveščale o poteku glaso-
vanja.

6:1 za Roosevelta

Skoro vsa ameriška javnost računa, da
bo pri današnjih volitvah zmagal Roose-
velt. Svoji je razmerje stav znalo 6
proti 1 za Roosevelta. Hoover je odpotoval
v Kalifornijo, kjer bo oddal svoj glas in
čaka na rezultat volitev. Roosevelt je ostal
v New Yorku, kjer bo glasoval.

Prvi rezultati

New York, 8. novembra. AA. Iz do-
spelih vesti se vidi, da je bila pri da-
našnjih predsedniških volitvah večja
udeležba kakor leta 1928, čeprav je bi-
la že takrat rekordna. Prvi rezultati iz
manjših volilnih okrožij potrjujejo v
splošnem napovedbe pred volitvami.
Hoover je močan v državah Pensilva-
niji, Massachusettsu in Kansasu, Roose-
velt pa v južnih državah.

New York, 8. novembra. g. Prvi rezultat
predsedniških volitev je že znan, in sicer
iz male občine New Ashfort v državi Mas-
sachusetts. V tej občini je že več desetletij
najprej končano glasovanje. Volilnih upra-
vičencev je 30. Danes je bilo oddanih za
Hooverja 24, za Roosevelta 8 glasov, ena
glasovnica je bila neveljavna, en volilec
pa je bil bolan. Napram zadnjim predse-
dniškim volitvam je Hoover izgubil tri gla-
sove, Roosevelt pa je napram svojemu
strankarskemu tovarišu Smithu, ki je kan-
didiral pri zadnjih volitvah, pridobil 5
glasov.

Topeka (Kansas) 8. nov. b. Po nepopol-
nih popoldanskih rezultatih je dobil Roo-
sevelt v petih mestih 969 glasov, Hoover
pa 447.

Houston (Texas), 8. nov. b. Izmed 140
krajev v grofiji Harry so znani nepopolni
rezultati iz 91 krajev, po katerih je dobil
Roosevelt 6859 glasov, Hoover pa 1034.

Oklahoma City, 8. nov. b. Po nepopol-
nih rezultatih je dobil v 19 mestih Roo-
sevelt 948 glasov, Hoover 563.

Amerika posreduje med Francijo in Italijo

Ameriški razorožitveni delegat Davis v Rimu — Pomor-
ski sporazum med Italijo in Francijo zopet v ospredju

London, 8. novembra. 8. V tukajšnjih po-
ličnih krogih se zelo zanimajo za novo
akcijo za francosko-italijansko zblizanje.
Veliko pozornost je vzbudil zlasti tudi po-
ziv italijanske vlade Grandiju, naj se ne-
mudoma vrne v Rim. Kakor vse kaže, je
Norman Davis, ki se sedaj mudi v Rimu,
prevzel posredovalno vlogo med obema
državama. Ameriški diplomat ima nalogo
pripraviti italijanske politike da pristane-
jo na sporazum s Francijo, zlasti glede raz-
orožitve na morju.

V Parizu so med tem znova iznesli na-
črt o vzajemnem garancijskem aktu štiri-
h sredozemskih velesil, po katerem naj bi
se Anglija, Francija, Italija in Španija ob-
vezale prevzeti vso odgovornost za do-
godbne na Sredozemskem morju. Anglija pa
najbrže ne bo pristala na ta načrt, ker se
načelno neče vezati z nikakim sporazu-
mom o evropskih kontinentalnih vora-
nanjih.

Rim, 8. novembra. 8. Včeraj jutraj je
prispeel v Rim ameriški delegat na razoro-
žitveni konferenci Norman Davis. Na po-
staji so ga srečali zastopniki italijanske-
ga zunanjega ministrstva ter angleški od-
pravni poslov v Rimu Kyrke. Z Normanom
Davisom se je pripeljal v italijansko pre-
stolnico tudi ameriški zunanje-politični

Rumunsko-ruska pogajanja

Bukarešta, 8. nov. AA. Zunanji minister
Titulescu je sprejel francoskega poslanika
in poljskega odpravnika poslov. Kakor se
doznava, je sprejem francoskega poslanika
v zvezi z obnovno rumunsko-ruskih razgovor-
ov za zaključitev pogodbe o nenapadanju.
Politični krogi poudarjajo, da pri tem ne
gre za direktno posredovanje francoske vla-
de. Francoska vlada je samo posrednik raz-
govorov med moskovsko in bucareško vla-
do, med katerima diplomatski odnosi ob
koncu vojne še niso bili obnovljeni. Ru-
munske želje glede zaključitve pogodbe o
nenapadanju je sporočila rumunska vlada
po francoskem poslanstvu, ruska vlada pa
nanje še ni odgovorila. Kakor hitro se do-
zna moskovski odgovor, se bosta obe vladi
lahko odločili, ali naj nadaljujeta ali pa
opustita razgovore, ki sta jih prekinili ne-
posredno pred padcem Vojevodove vlade.

PAPEN ZA KOALICIJO DESNICE

Koalicija narodnih socialistov, centruma in nemških nacionalcev,
ali pa zopet razpust državnega zbora

Berlin, 8. novembra. d. Kakor izjavljajo
vladni krogi, so z izidom nedeljskih volitev
popolnoma zadovoljni, ker se je posrečilo z
razpustitvijo prejšnjega državnega zbora raz-
biti koalicijo centruma in narodnih sociali-
stov, s čimer je bil dosežen glavni namen.
Vlada je pripravljena v novem državnem
zboru sodelovati z vsako stranko, ki se od-
ločena za pozitivno delo, t. j. za Papenov
program. V republikanskih strankah prizna-
vajo, da pomeni onemogočenje koalicije cen-
truma in narodnih socialistov uspeh za Pa-
penovo vlado in tudi ne oporekajo, da si je
vlada okrepila svoje stališče, ker se ji je
prvič posrečilo prizadeti narodnim sociali-
stom občuten udarec. V ostalem pa so mne-
nja, da pomeni izid nedeljskih volitev prav
tako poraz za Papenovo vlado, kakor za na-
rodne socialiste. Če se je devet desetini ne-
mških volilcev izreklo proti vladi, ki se rada
imenuje avtoritativno, potem so jasno izra-
zili, da odklanjajo Papenove metode, ki spo-
minjajo na diktaturo. V starem državnem
zboru je bilo na strani Papena, kakor je po-
kazalo glasovanje meseca septembra o ne-
zaupnici vladi, le 53 poslancev, proti pa 583.
V novem državnem zboru se je število pri-
stašev Papena sicer povečalo na 76, proti
pa jih je še vedno 506, kar je skoro 90 od-
stolkov.

Po mnenju republikanskih krogov, sta do-
živela pri nedeljskih volitvah poraz Papen,
kakor tudi Hitler. Nazadovanje narodno-so-
cialističnih glasov se ne sme misliti v
zgodnji slabši volilni udeležbi, ki je padla od
84 na 79 odstotkov, ker je povsem gotovo,
da so se od Hitlerja odvrnili mnogi njegovi
doseđani pristasi. Narodni socialisti so iz-
gubili na glasovih v vseh 35 volilnih okro-
žjih, in sicer največ na podeželski. Posebno
velike izgube so doživeli v onih deželah,
kjer imajo svoje vlade, kakor na Turingem,
v Mecklenburgu, Anhaltu in Oldenburgu.
Skupno je izgubil Hitler manj kakor 2
milijona glasov. Pomnožitev komunističnih
mandatov smatrajo v republikanskih kro-
gih kot resen znak radikalizacije delavstva.

Končnovaljavno bodo dogovorjeni ukrepi,
ki jih namerava vlada izvesti po volitvah,
na razgovorih državnega predsednika Hin-
denburga in državnega kancelarja, ki sta se
včeraj že prvič sestala. Vlada je mnenja, da
ni nobenega povišja za njen odstop, ker uži-
va neomajno zaupanje državnega predse-
dnika.

Državni kancelar je sprejel voditelje po-
sameznih strank šele prihodnji teden. Ob-
razložiti hoče voditeljem onih strank, ki pri-
hajajo po njegovem mnenju za veliko desni-
carsko koalicijo v poštev, narodnim sociali-
stom, nemškim nacionalcem in centruma-
šem, svoj program, ter jih vprašati, ali so
pripravljene sodelovati na podlagi njegovega
znanega programa. Jedro tega vladnega pro-
grama je poleg gospodarskega načrta za
prihodnjih 12 mesecev reforma državne
ustave, volilnega reda in tako znana držav-
na reforma, ki stremi predvsem za tesnej-
šim sodelovanjem države s prisljso. Razgovor-
om državnega kancelarja z voditelji posa-
meznih strank bodo sledili sprejemi pri držav-
nem predsedniku Hindenburgu in v po-
ličnih krogih pričakujejo, da bodo razen
nemških nacionalcev vse stranke predlagale
Hindenburgu ob tej priliki izpremembo na
mestu državnega kancelarja zaradi olajšanja
pogajanj. Kakor kažejo znamenja, se bodo
torej pogajanja osredotočila na vprašanje,
ali naj pride zaradi ohranitve Papena na čelu
državne vlade do novega nesporazuma
s parlamentom in morda do ponovnega raz-
pusta državnega zbora, ali pa naj se e pre-
osnovno vlade doseže sporazum vsaj z va-
žejšimi v poštev prihajajočimi strankami.

Papenov posvet s Hindenburgom

Predsednik republike Hindenburg je
včeraj popoldne dal časa konfiralni z držav-
nim kancelarjem Papenom. Čeprav ni o
tem razgovoru izšel nikak komunikacije,
v političnih krogih vendar mislijo, da sta
Hindenburg in Papen govorila o tem, da
bi bilo potrebno pridobiti več strank za
sedanjo vlado. Centrum in bavarska ljud-
ska stranka sta sedaj po volitvah bolj pri-
stopni za pogajanja kakor pred volitvami.
V političnih krogih trdijo, da je Hinden-
burg izrazil Papenu popolno zaupanje.

Važna seja vlade

Vlada bo imela jutri, v sredo, pomemb-
no sejo, na kateri bo razpravljala o po-
ličnem položaju, nastalem po volitvah. Ra-
zen tega bo proučevala tudi vprašanje
morebitne ustavne reforme, za katero je
notranji minister že napravil načrt, in
vprašanje kontingentiranja uvoza poljskih
pridelkov. Ker je to vprašanje glede na
zunanjo politiko zelo važno, je verjetno,
da bo debata o njem zelo dolga. Danes so
se pojavile govorice o bližnji ostavki mi-
nistra za prehrano Brauna, ki se upira
vsakemu kontingentiranju uvoza. Za se-
daj vprašanje njegove ostavke sicer še ni
aktualno, vendar pa je pričakovati, da bo
vlada z novim uvozniki kontingenti pri-
sila Brauna, da poda ostavko.

Posredovanje težke industrije

Politična javnost se danes zelo zanima
za bodoči parlament. Nekateri politiki pri-
čakujejo, da bo težka industrija, ki se za-
vezava za vse nacionalistične pokrete, vpliva-
la na desničarske stranke, da se združijo
v nacionalno koalicijo. V tej koaliciji naj
bi sodelovali narodni socialisti, nemški na-
cionalci, centrum in nemška ljudska stran-
ka. Istočasno zahtevajo industriji ohrani-
tev sedanje vlade.

Centrum za izpremembo režima

Köln, 8. nov. 8. Svoji so se tu sestali vo-
ditelji centra in bavarske ljudske stranke.
Na konferenci so sestavili proglaš na vo-

lilce, ki je bil davi objavljen. V njem pra-
vijo med drugim, da pomeni izid volitev
obsodbo današnjega režima. To obsodbo
smatra centrum in bavarska ljudska
stranka za legitimacijo, da nadaljujeta bor-
bo proti sedanji vladi in za čim prejšnjo
izpremembo režima.

Hitler: vse ali nič

Pariz, 8. nov. s. »L' Oeuvre« objavlja raz-
govor s Hitlerjem. »Jaz naj se pogajam s
Papenom,« je dejal Hitler. »Nikoli v živ-
ljenju. Sam sem dvignil Papena iz treme,
kier bi moral ostati. Kaj mi je do naslo-
vo. Vsak trenutek sem v nevarnosti, da
postanem žrtev atentata. Ali naj polagam
važnost na to, da si pridobim smešen port-

Papen o ciljih nove nemške politike

Berlin, 8. nov. s. Na zajtrku društva in-
ozemskih novinarjev je imel državni kance-
lar Papen govor, v katerem je najprej obraz-
ložil svoje mnenje o nedeljskih volitvah.
Ugotoviti moram, je dejal, razveseljiv po-
rast razumevanja za delo vlade. Niti ena
stranka ne bo več imela pravice reči, da
sme sama zahtevati zase oblast v Nemčiji,
pač pa menim, da mi ni več treba opustiti
upanja, da bo sedaj prišlo do prave nacio-
nalne koncentracije. Razveseljiva edinstvo,
s katero je nemški narod prežet v vpraša-
njih zunanje politike, bo sedaj ustvarila
tudi potrebno široko podlago za celotno
politiko.

Današnji politični položaj v Nemčiji je
razumljiv samo na podlagi neizogibne zdru-
žitve notranje in zunanje politike v za-
dnjih 20 letih. V zvezi s tem izvira za nem-
ški narod usodna naloga, da poišče za svo-
je državno vodstvo obliko, ki odgovarja
nujnim potrebam njegovega današnjega
položaja. Prvi pogoj za to je vzpostavitev
popolne suverenosti države in ustvaritev
neobhodno potrebne močne vladne oblasti.
Tako avtoritativno državno vodstvo ni v
nasprotju z načeli demokracije, ki tvori
kakor v mnogih državah sveta tudi podla-
go nemške ustave. Demokracija in avtorite-
ta si nista nasprotni, temveč potrebno iz-
popolnilo.

Državni kancelar je nato s poudarkom
naglasil, da ne bo prej miru in reda v Ev-
ropi, dokler ne bodo nemškemu narodu
priznani za življenje potrebne pogoje, ki
mu bodo zagotovili varen razvoj. Versailles-
ska mirovna pogodba ni prinesla pravega
miru, ki ga očividno niti ni hotela. Ta po-
godba niti nima imena mirovne pogodbe.
Vsebuje revizijsko klavzulo, ki velja za vse
njene določbe. Cilj evropske politike in ne
samo nemške mora biti, da se določbe, ki
so bile odrejane s silo, nadomestijo z re-
šitvami, ki odgovarjajo svobodnemu pre-
udarku vseh udeležencev. V tem naj nas
podpirajo drugi narodi in pokažejo raz-
umevanje za naša prizadevanja. Naša pot
bo pot mirnega sporazumevanja, ki smo

felj? Sem neodvisen v vsakem oziru. Ne
potrebujem denarja. Zaslužim dovolj s svo-
jimi knjigami, več nego potrošim. Nisem
spremenil svojega mnenja, hočem vse ali
nič. Ako bi me državni kancelar sedaj zo-
pet poklical, bi mu odgovoril isto kakor
poleti.«

Odmev na borzi

Berlin, 8. novembra. g. Na današnji ber-
linski borzi je prišlo do viharne hausse, in
sicer pri akcijah kakor pri rentah. Dvig te-
čajev se je gibal med 6 in 8 odstotki. Kot
vzrok za to hausse navajajo v borznih kro-
gih ugodne okoliščine v razvoju notranje-
političnega položaja.

ga nastopiti v Locam ter nadaljevali v
Lausanni. Hodili bomo dalje po tem potu,
da dosežemo na podlagi onih velikih načel,
v katere smo skupaj, ko smo l. 1918, polo-
žili orožje, samostojnost Evrope.

Papen je nato govoril o svetovni gospo-
darski krizi in o pomenu bližnje svetovne
gospodarske konference ter nadaljeval:

Zadnji vzrok za gospodarsko krizo kon-
cem konca niso gospodarski, temveč politič-
ni. Nikoli ne bo evropsko gospodarstvo
dobilo trajne podlage, dokler se ne bo iz-
polnila ona konceptja sporazuma in mir-
ne skupnosti narodov, ki sem jo označil
kot končni cilj nemške politike.

O novem francoskem načrtu za varnost
in razorožitve je izjavil, da očitno pred-
videva za vse evropske države na konti-
nentalne enake vojske. To stališče smatra
za napredek. Nemški narod bo pozdravil
vsak ukrep, ki postavlja defenzivno moč
v nasprotje z ofenzivno močjo in ki odgo-
varja nemški zahtevi po enakih pravicah
in enaki varnosti.

V razgovoru, ki ga je imel državni kan-
celar Papen z glavnim urednikom preko-
oceanske poročevalske službe, je izjavil,
da se ne glede na nekatere strankarsko
politične izpremembe položaj po nedeljskih
volitvah ni mnogo izpremenil. Te izpre-
membe pa niso dovoljne, da bi izpreme-
nile smernice njegove vlade. Vlada bo pre-
dvsom vztrajala na načelu nadstrankarstva.
Na vprašanje, kako se bo po njegovem
mnenju nadalje razvil parlamentarni po-
ložaj, je dejal Papen:

Glavni rezultat volitev je v tem, da je
večina med narodnimi socialisti in centru-
mom brez pomoči nemške nacionalne ljud-
ske stranke nemogoča. Po številu obstoja
seveda večina komunistov in narodnih so-
cialistov, vendar pa je koalicija med tema
ekstremoma skoraj izključena. Mogoče je,
da bi prišlo do slučajnih skupnih glaso-
vanj, ki pa bi bili vedno le negativnega,
ne pa pozitivnega značaja.

Vlada je pripravljena nuditi svojo roko
vsakemu, ki je dobre volje, da sodeluje
lojalno pri rešitvi nacionalnih vprašanj.

Konec prometne stavke v Berlinu

Promet je bil včeraj vzpostavljen v celoti — 2500 prometnih usluž-
bencev odpuščeni

Berlin, 8. novembra. d. Prometna stavka
v Berlinu je bila snoči končana. Osred-
nji stavkovni odbor je objavil izjavo, v ka-
teri pripisuje vso krivdo za neuspeh stavke
vodstvu narodnih socialistov, ki je baje sto-
rilo vse, da bi odtegnilo svoje pristaje iz
stavkovnega pokreta. Iz izjave je nadalje
razvidno, da so zaključitev stavke sklenili
socialno-demokratski in narodno-socialisti-
ni člani stavkovnega vodstva. Izjava pri-
znava, da se je na peti dan stavke posre-
čilo vodilnim socialno-demokratskim funk-
cionarjem strokovnih organizacij vzpostavi-
ti delni promet, ki ga prometna družba s
pomočjo oblasti ni mogla. Že včeraj popo-
ldne je bilo znano, da je prišlo v stavkov-
nem vodstvu do spora med komunisti in
narodnimi socialisti. Narodno-socialistični
voditelji stavke so priporočili svojim pri-
stašem, naj zopet prično delati, ker je re-
volucionarna opozicija v strokovnih organi-
zacijah izdala skupne interese. Danes je bil
promet v Berlinu na cestnih in podzemel-
skih železnikah, kakor tudi z avtobusi zo-
pet vzpostavljen v polni meri. Vse delav-
stvo se je vrnilo na delo. Voditelji stavke
so pokrenili akcijo, da bi berlinska pro-

metna družba znova sprejela v službo na-
meščence, ki jim je odpovedala službo, ker
se včeraj niso zgledili pri delu. Prometna
družba je ta predlog vodstva stavke od-
bila.

Čeprav je bila stavka na ta način defi-
nitivno zaključena, je prišlo na raznih kra-
jih mesta snoči in v ponočnih urah do
sabotaže; ponekod so ustavljali tramvaje
ter prepehali sprevodnike in voznike. Napa-
denih in ranjenih je bilo 12 potnikov. V
zapadnem delu mesta so stavkojoči delavci
oddali tudi več strelov na nadzemsko že-
leznico, k sreči pa niso nikogar ranili. V
Rankendorfu na vzhodu Berlina so nekega
tramvajskega sprevodnika tako hudo po-
škodovali, da so ga morali v smrtino ne-
varnem stanju prepeljati v bolnišnico. Are-
tiranih je bilo mnogo stavkojočih delav-
cev, izmed katerih so nekatere danes po
pospešenem postopku že obsodili na občut-
ne kazni. Berlinska prometna družba je
objavila, da je nadaljnjih 1500 nameščen-
cev, ki so se udeležili stavke, odpuščeni.
Zaradi stavke je bilo doslej odpuščeni
skupno 2500 nameščenecv.

Francoski opomin bolgarski vladi

Na zapadu so vznemirjeni zaradi samovlade VMRO

Pariz, 8. novembra. v. List »Ordre« je
objavil daljši članek o terorističnih aten-
tatih bolgarskih komitov, v katerem pravi
med drugim, da prihajajo z Balkana v za-
nem času čim dalje bolj vznemirljive ve-
sti. Bolgarski komiti, ki so zbrani v zločn-
ski organizaciji VMRO, pripravljajo v njej
ne samo državljansko vojno, temveč tudi
vojno izven bolgarskih mej. Njihovo delo
se vrši nemoteno ter pred očmi merodaj-
nih krogov na Bolgarskem. Prav tako lahko
povsem nemoteno vpadajo preko jugoslov-
enske meje ter streljajo na obmejne stra-
žnike v Jugoslaviji, kakor da bi res obsto-
ela vojna med Bolgarijo in Jugoslavijo.
Zadnje parlamentarne volitve v Bolgariji
so dovele na površje vlado koalicije
kmetake in demokratske stranke, ki sta
objubljali v svojih volilnih proglaš, da
bosta vzpostavili državno avtoriteto in

energično nastopili proti elementom nereda
in nezakonitosti. Vse te objube, ki so one-
tale nastop mirnejše in zmenejšee dobe na
Balkanu, pa so ostale samo na papirju. Po-
ložaj se je po odhodu Cankova prej po-
slabšal, kakor pa zboljšal. V Sofiji se vrše
vsak dan pokolji političnih nesprotnikov
in Bolgarija postaja dežela krvavih orgij
političnih umorov. Vse to mora evropska
javnost globoko obžalovati ter pri tem
ugotoviti, da vlada Mušanova gotovo ni na
čistem o tem, kaj pomeni njeno nasvno
zadržanje napram zločinom makedonsku-
juših. Kako naj taka vlada pričakuje, da
bi dosegla kako podporo v Zenevi ali na
zapadu? Treba je, da se dvigne proti njej
vse javno mnenje v Evropi, ki želi samo
mir ter stremi za tem, da se v kralj zadusi
vsak poskus novih dalekosežnej

Bilanca nemških volitev

Malo pozna zgodovina parlamentarnih volitev, ki bi potekle tako točno po programu, začetnem po splošnih napovedovanjih in pričakovanjih, kakor so potekle nedeljske volitve v Nemčiji. Prav nikakega presenečenja niso prinesle ne na to ne na ono stran; celo procenti prelivanja volilnih množic iz tabora v tabor se skoro docela ujemajo z napovedmi. Edino presenečenje je ogromna volilna udeležba. Res je za poldrugi milijon manjša kakor je bila pri zadnjih volitvah dne 31. julija t. l., toda pomisliti moramo, da so bili nemški volilci letos klicani na volišče že petič in da se je zato splošno računalo z večjim upadkom glasovalcev. Ta velika volilna udeležba je vsekakor dokaz, da je zanimanje malega nemškega človeka za politiko večje kakor se običajno misli.

Nazadovanje oddanih glasov za poldrugi milijon je rodilo posledice, da se bo zmanjšalo tudi število izvoljenih poslancev. Namesto 607 poslancev, kolikor jih je bilo v razpuščenem parlamentu, jih bo novi parlament štel le nekaj nad 580. V tem okviru pa bo ostal vrstni red parlamentarnih frakcij nespremenjen. Na prvem mestu stoji še vedno hitlerjevci s svojimi 195 mandati, njim sledi socialna demokracija (121 poslancev), tretji so komunisti (100), četrti je centrum (70), vrsto močnejših pa zaključujejo nemški nacionalci z 51 poslanskimi mesti.

Vendar pa ohranjeni vrstni red sam še ne nudi prave slike, zato je treba preeniti izgube, odnosno pridobitve posameznih strank. V tem pogledu stoji zopet hitlerjevci na prvem mestu; ti so utrpeli izgubo 35 mandatov, za njimi pridejo socialisti, ki beležijo v mandatih izgubo 12, in centrum, čigar izguba petih mandatov je zanj razmeroma znatna in obktna. Iz vrste ponesrečencev v nedeljskem boju izidejo komunisti in nemški nacionalci. Oboji so profitirali po 11 mandatov, prvi na račun hitlerjevcev in socialistov, drugi skoro izključno na račun hitlerjevcev in le v podrejeni meri tudi na račun manjših meščanskih strank. Nacionalci, ki so uživali vso podporo državnega aparata, s svojim napredkom bržčas niso zadovoljni, ker so se gotovo nadejali še večjega porasta.

Prematni napredek protežiranih hugenbergovcev in prevelika volilna udeležba sta menda tudi edina momenta, ki Papen-Schleicherjevi vladi pri nedeljskih volitvah nista všeč. Ker so hugenbergovci edina garanta vlade v parlamentu, bi jih Papen in Schleicher gotovo

rada videla v večjem številu, čeprav sta seveda vedela že vnaprej, da se med prve stranke po moči ne bodo mogli uvrstiti. Proti pričakovanju velika volilna udeležba pa je vladi neprijetna, ker demantira njeno tezo, da nemški volilci ne marajo več za dosedanje politične stranke in da pričakujejo vso rešitev le še od sedanjih voditeljev državne politike. Tem manj po gođu je režimu ogromno število glasovalcev, ker se jih je 90 % izreklo za kandidate, ki jih je vlada odklanjala in pobijala.

Ako očistimo ti dve okolnosti, ki sta za stvar samo več ali manj podrejenega pomena, pa si gospodje Papen, Schleicher in tovariši lahko zadovoljno manejo roke. Možem, ki ukazujejo v današnji Nemčiji, se je njihov račun temeljito obnesel. Saj so bile volitve prirejane le z namenom, da bi krušča se vsemogočnost hitlerjevcev oškodovala vsaj za kakih trideset poslanskih mest, t. j. za ono število, ki omogoča večinsko koalicijo Hitlerja in centruma. V sestavi prejšnje zbornice bi bila ta kombinacija razpolagala s 305 mandati in s tem z nadpolovično večino. V novi zbornici te večine ni več, ker sta Hitler in centrum padla na 265 mandatov, tako da niti z bavorsko posestrimo centruma, bavarsko ljudsko stranko, ne moreta zbrati večine.

In ravno na to je vlada spekulirala. Po volitvah je njena politična pozicija mnogo jačja kakor je bila do nedelje. Dve soluciji sta možni sedaj, obe za vlado ugodni. Večja v parlamentu je realno mogoča samo ena: koalicijo bi morali stvoriti hitlerjevci, centrum in nemški nacionalci. Ker so slednji stranka Papenovega režima, bi ta v takšni koaliciji ohranil svoj vpliv. Ker na kakšno sodelovanje med hitlerjevci in socialisti ni misliti, je torej za vlado odstranjena nevarnost, da bi se mogla stvoriti parlamentarna večinska vlada brez nje. Ako do te koalicije ne pride, pa bo tudi novi parlament nezmožen za delo in sedanja vlada bo imela nov argument in izgovor za svoje prevratne in protustavne naklepe.

Z notranjepolitičnega stališča pomenijo nedeljske volitve po vsem tem gotovo uspeh za reakcijo, čeprav bi moral nadpolmilijski prirastek komunističnim glasovom biti za vse nemške stranke resen memento. Z zunanjepolitičnega stališča motrene, pa volitve ne pomenijo nikake spremembe, saj so naklepi vseh strank, morda z edino izjemo socialne demokracije, enako škodljivi in nevarni za konsolidacijo Evrope

V kinu in gledališču

ste, kakor povsod, kjer se zbirajo ljudje, v nevarnosti, da ulovite gripo. Varujte se pred njo s

Odobreno od Ministarstva soc. politike 1 nar. zdravilja S. Br. 15051. od 26. 8. 1932.

Poljske skrbi

Varšava, 5. novembra. Dne 3. novembra je bilo v Varšavi odprto javno seje Senata Sejma, po ustavi je vlada dolžna, da temu zasedanju predloži proračun. To se je tudi zgodilo. Proračun izkazuje izdatkov 2449, dohodkov pa 2069 milijonov zlotov, tedaj pri manjkajo 380 milijonov. Finančni minister Zawadzki napoveduje ostre ukrepe štednje in kritje deficita.

Sejm presoja budžet z velikim pesimizmom. Opozicija trdi, da zlasti številke dohodkov niso realne in da je dejanski deficit bistveno višji, kakor ga izkazuje vladi predlog vrh tega je treba računati v bodočem budžetnem letu še s precejšnjim vpadom državnih dohodkov. K temu prihaja nepovoljno splošno gospodarsko stanje, ki je zajelo tudi Poljsko. V trgovinski obrti in poljedstvu vlada splošna depresija. Zaradi pomanjkanja denarja ni pospeševanja po blagu in cene so padle zlasti kmetijskim pridelkom. Poljski finančniki in narodni gospodarji se z veliko intenzivnostjo bavijo z vprašanjem, kako oživiti trgovino in dvigniti posle.

Predsednik varšavske trgovske in obrtne zbornice Czaślav Klamer je nedavno sprožil vprašanje tako zване deflacijske. Po njegovem mnenju naj bi se na račun dolarjev, ki jih je na Poljskem kurziralo zelo mnogo, a so sedaj vsi poskriti, izdali novi bankovci. Z večjim odtokom denarja bi se dvignilo povpraševanje in cene bi se vsaj nekoliko popravile. Temu predlogu na drugi strani ugovarjajo da bi umetno zvišanje denarnega obtoka ne rodilo pričakovanih in željenih posledic, marveč bi se nova denarna sredstva uporabila v veliki meri za nakup dolarjev, ki bi se zopet tezačili. Oživljenja trgovskega prometa in dviga cen bi tedaj od te akcije ne bilo pričakovati. Kaiti gospodarsko in finančno krizo povzroča v prvi vrsti pomanjkanje zaupanja v gospodarstvo lastne države.

Tudi notranje-politični položaj Poljske je še vedno napet. Vlada ni mogla nameravati od konca izvesti Pilsudskega načrta usv. reforme, proti temu pa se bori opozicija z vsemi sredstvi. Nekateri voditelji vladne večine zagovarjajo zato bolj pomirljivo taktiko in celo sam predsednik vladne bloke Slawek je nedavno izjavil, da bi bilo dobro predlog za spremembo ustave in tem zasedanju odložiti. Drugo krilo tabora maršala Pilsudskega pa stoji na nepopustljivem stališču in zahteva, da se reforme izvede popolnoma in čim najprej. Če prodre to radikalnejše stališče, je pričakovati še hujših notranjih bojov, čeprav so še vedno dovolj ostri in mučni.

V zunanji politiki velja vsa skrb Poljske ohraniti integriteto državnih mej, kakor so jih začrtale mirovne pogodbe. Zlasti se jih zadržuje na morju, v Gdanskem zalivu in na Gdanskem polotopu. Ta eminentno državna in nacionalna vprašanja so vsem strankam pri srcu: zato je utemeljeno upanje, da bo ta skupni interes pripomogel tudi k notranjemu pomirjenju. Ostalo bo doprinesla vsem skupna gospodarska beda. Ni dvoma, da si vsi politični faktori vladne večine kakor opozicija, resno prizadevajo premagati težave, ki pritiskejo k tlom ves narod. Vsem je ljubezen do države skupna in spoznanje, da je prvi korak k izboljšanju oživitve zaupanja v moč narodne države, ko zbližajo v doglednem času tudi tabore, ki si danes še stojijo nepomirljivo nasproti.

Nov ban moravske banovine

Beograd, 8. nov. p. S kraljevim ukazom je bil upokojen na lastno prošnjo ban moravske banovine g. Jeremija Živanović. Z drugim ukazom je bil imenovan za bana moravske banovine g. Milan Nikolić, pomočnik bana v pokoji in doslej pomočnik šefa Centralnega prebirišča. Novi ban gospod Nikolić je bil rojen v Kragujevcu ter je uradnik po karieri. V času vojne je bil komisar za begunce, po povratku v domovino pa je zavzemal ves čas vplivna mesta v državni upravi. Bil je nekaj časa tudi veliki župan v Sarajevu, pomočnik bana dunavske banovine in za tem pomočnik bana vardarske banovine, nazadnje pa pomočnik šefa Centralnega prebirišča.

Pojasnili o plačevanju šolnine

Beograd, 8. nov. AA. Ker so se glede izvajanja določil čl. 318 a takšne tarife o plačevanju šolnine pojavili nekateri nesporazumi, je dal davčni oddelek finančnega ministarstva na podlagi čl. 43. zakona o takšnih naslednje pojasnilo: Da se bo vedelo, da je bila pri starših, ki šolajo več otrok, plačana polna šolnina za prvega otroka, bodo ravnanstva drugih šol zahtevala, da predložijo duplikat ovrhjenega potrdila za šolnino, plačano za prvega otroka. Ta duplikat mora overoviti ravnanstvo samo. — Obenem se ravnanstva opozarjajo, da je osnova za plačilo šolnine tako temeljni kakor dopolnilni davek.

Delegat DN pri bolgarski Narodni banki

Beograd, 8. novembra p. Iz Sofije poročajo, da je svet Društva narodov imenoval bivšega predsednika Centralne banke na Estonskem Kestnerja za delegata Društva narodov pri bolgarski Narodni banki.

Četniška organizacija v Ljubljani

Sestanek za ustanovitev pododbora Četniškega udruženja v Ljubljani

Ljubljana, 8. novembra. V ponedeljek zvečer se je v prostoru Kazne prijateljski sestanek, ki so ga oabodo glavnega Četniškega udruženja sklicali ljubljanski nacionalni delavci, da se ustanovi pododbor udruženja tudi v Ljubljani. Dvorano je napolnila predvsem mladina, zlasti mnogo visokošolcev.

Sestanek je otvoril g. Fran Hrovat in pozdravil sekretarja glavnega odbora Topaloviča iz Beograda, predstavnika dalmatinskih četnikov Brčića, predsednika zagrebskega pododbora Lukatela, zastopnika Narodne odbrane dr. Cepurca in novinarje.

Za njim je glavni sekretar Topalović sporočil pozdrave predsednika vojvode Pečanca ter podal nato obširno poročilo o nalogah in pomenu četniškega udruženja. Izjavil je med drugim:

V dvajsetem stoletju ni prostora za suženstvo človeka, ker sta kultura in civilizacija dosegli svoj vrhunec. Svoboda naroda, jezika in vere moramo smatrati kot absolutne vrednote, brez katerih razvoj družbe sploh ni mogoč. Nesrečniki, ki s silo bajonetov tranzirajo narodne manjšine, so na poti stare Avstrije in s' bo razbili glave prav ob istem kamnu, ob katerem so se razbila stara cesarstva.

Danes ste se zbrali, da ustanovite četniško organizacijo ter stopite na pot velikega pionirja, imamo sicer Jugoslavijo, toda nimamo še države vseh južnih Slovanov. To je zamisel, za katere ustvaritev bo treba še mnogo dela. Druga naloga četništva je delo za duhovno edinstvo v naši državi. Stanje svetovnega mira je takšno, da se iskreni rodoljubi ne smejo udajati iluzijam. Namen četniške organizacije v sedanosti je zato, da tudi duhovno oboroži naš narod in da mladino usposobi za velike naloge, ki jo še čakajo. Četniška organizacija je vojna organizacija, toda mi ne želimo vojne. Zavedamo se, da je jugoslovanskemu narodu potrebu mir. Toda kdorkoli nam vrže rokavice — sprejeli jo bomo. Vsako borbo bomo sprejeli, ker vemo, da se bomo pravico in da moramo zmagači. Z željo, da bi novi

pododbor pod Triglavom imei v svojem delu čim več sreče in uspeha, je g. Topalović zaključil svoj govor, ki so ga zborovalci ponovno prekinili z burnim odobravanjem.

V temperamentnem govoru je nato g. Brčić naglasil, da danes ne sme biti nikogar več med nami, ki se ne bi z vso dušo priznaval za to državo in za kralja. Četniki, ki so se 1. 1914 borili zoper tlačitelje, bodo tudi sedaj znali za vsako ceno obvarovati priborjeno svobodo. Četniška organizacija je aktualna zlasti tu pod Triglavom Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj — vsa mesta in vsi morajo stopiti v četniško fronto. Pisatelj in novinar g. Vladimir Kapus je opozarjal, da se moramo tudi južni Slovani in raztrganega polravnstva združiti v enoten narod, kakor so storili to Nemci. Kdor seje med nas razdor, je naš sovražnik, kdor nam kaže naše skupnosti, je naš prijatelj. Izrazil je željo, naj bi tudi sportne organizacije posvečale malo več pozornosti raznim važnim nacionalnim vprašanjem. Zastopnik visokošolcev je v govoru polnem zanimivih reminiscenc iz naše nedavne zgodovine naglasil potrebo razumnega vodstva in treznega notranjega dela. Če bomo ustvarili pravo četniško udruženje, bo lahko postalo kamen uprave med nami, da se bo v eno strnil ves slovenski rod. Prof. Janko vič je naglasil, da morajo biti četniki zdravniki našega naroda, ki bodo mlada srca obvarovali pred strupom čvrsti moramo biti, nikomur ne smemo dopustiti, da bi koga zapeljeval, toda vsi moramo delati solidno, po načrtu.

Po sprejetju pravi so se vršile volitve začasnega odbora. Izvoljeni so bili: predsednik rez kapetan V. Arko, podpredsednik Fr. Hrovat, tajnik I. Nakić, blagajnik Fr. Grbec in odborniki V. Kapus, Knežević, Čulafić, Kos, Dorčec in Brodnik; v nadzorstveni odbor pa: predsednik Jarković, Vuković, Vižetec, Škafar, Dragović. Predsednik Arko se je v kratkih besedah zahvalil za znanje in zaključil sestanek. Četniškemu udruženju je takoj pristopilo lepo število članov.

Ovire za svetovno gospodarsko konferenco

Geneva, 8. novembra AA. Predsednik angleške vlade Macdonald je večer izjavil, da bi rad videl, če bi se mednarodna gospodarska konferenca v Londonu sestala še pred Božičem. Ta izjava je spravila pripravljalni odbor za konferenco v precejšnje presenečenje. Ena izmed maloštevnih točk, v katerih so si izvedenci pripravljalnega odbora edini, je namreč ta, da je treba resnih in podrobnih priprav, preden naj se konferenca sestane. Priprave pa so se komaj šele začele.

Pripravljalni odbor je doslej proučil gospodarske in finančne probleme in ugotovil, da je naloga izvedencev precej težka. Lausannska konferenca, ki ji je predsedoval Macdonald sam, je zahteval naj izvedenci izdelajo dnevni red bodoče svetovne gospodarske konference, toda pripravljalni odbor je mogel samo zabeležiti nekatera vprašanja, ki naj pridejo na dnevni red konference, ni se pa mogel še o nobenem izmed njih izjaviti. Tako so bili izvedenci n. pr. skoro soglasni, da je treba ohraniti zlati standard, do stilizacije resolucije v tem smislu pa ni prišlo, ker so bili proti njej nekateri izvedenci, predvsem angleški.

Seje pripravljalnega odbora so bile sič tajne, vendar pa trdi zastopnik Havasa, da so si izvedenci pridržali podrobnejše proučevanje vprašanja o carinskih kontingencah in devizni politiki ter vprašanje mednarodnih javnih del.

Pripravljalni odbor je mnenja, da morajo vlade vnovič proučiti ta vprašanja, ker bi bile drugače bodoče seje odbora brez pravega smisla in s tem tudi konference sama. Večina izvedencev misli, da ne bi imelo pomena sklicati svetovno gospodarsko konferenco pred konference v Stresli. Sprito takih razmer se zdi, da je sklicanje gospodarske konference pred božičem popolnoma nemogoče.

Izvedenci nameravajo sklicati prihodnjo sejo pripravljalnega odbora v januarju. V takih razmerah se svetovna gospodarska konferenca pač ne bo mogla sestati pred aprilom ali majem prihodnjega leta.

Državna podpora za mle-karsko šolo v Škofji Loki

Beograd, 8. nov. AA. Na podlagi sklepa ministrskega sveta se podeli kr. banki upravi dravske banovine podpora 100.000 Din za zgraditev poljedelske in mlekarške šole v Škofji Loki.

Iz srednješolske službe

Beograd, 8. novembra p. Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni: Slavko Vimpošek, profesor klasične gimnazije v Ljubljani, na realno gimnazijo v Banjaluki, dr. Rudolf Perhac, profesor učiteljske v Mariboru na realno gimnazijo v Mariboru, Milan Grošelj, profesor klasične gimnazije v Mariboru, na realno gimnazijo v Mariboru, Leopold Kernc, strokovni učitelj v Trzinu na meščansko šolo, na Viču pri Ljubljani, in Ladislav Vanič, strokovni učitelj v št. Vidu nad Ljubljano, na meščansko šolo v Ribnici.

Upokojitve učiteljev

Beograd, 8. novembra p. Z odlokom ministrstva prosvete so upokojeni naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Matej Jug v Novi vasi pri Rakeku, Otilija Jug v Novi vasi, Julija Povšnar v Kokri, Pavla Vanič v Krškem, Pavla Drnovšek v Sevnici, Anton Smerdelj v Ljubljani in Anton Čadež, veroučitelj v Ljubljani.

Tudi Segedin za zblizanje z Jugoslavijo

Beograd, 8. novembra p. Iz Segedina na Madžarskem poročajo, da so tamkajšnji odsek madžarsko-jugoslovanske trgovske zbornice. Ob tej priliki je župan segedinske občine Somogy, podžupan Balu in bivši minister Kallay poudarjali potrebo čim temnejšega sodelovanja Madžarske in Jugoslavije na gospodarskem področju. Jugoslovanski trgovinski ataše, ki je prisostvoval seji je pozdravil prisotne in imenoval jugoslovanskega poslanika v Budimpešti.

Moža je hotela zažgati

Ljubljana, 8. novembra. Na levo stran delno hroma, z obvezano levo nogo, šepajoča je železničarjeva žena Ivana Goršičeva, mala ženska, stara 50 let, doma iz Stranske vasi pri Grosupljem danes stopila pred mali senat, ki mu je predsedoval s. o. s. Ivan Kralj. Državni tožilec je proti njej naprtil obtožbo zaradi poskušnega umora lastnega moža, 65letnega Franceta Goršiča. Obtožnica pravi, da je Goršičeva 7. oktobra letos ponoči zanetla posteljo, ko je na njej moč trdo spal. Nato je stanovanje zaklenila in odšla spat k sosedu v šupo. Mož se je je pravčasno prebudil iz trdega spanja, skočil pokonci in s težavo odprl vrata, ki so bila zapahnjena. Skozi zamrežena okna ni mogel skočiti. Bila je velika nevarnost, da se zadusi. Posrečilo se mu je vendarle odpreti vrata in se tako rešiti pogina. Razprava je pokazala veliko razdrapanost družinskih razmer. Sprva sta zakonca imeno živela. Pred petimi leti pa se je žena izneverila in mož ji je zagrozil, da se bo ločil, če bo nadaljevala lahkomišelnost življenje. Ta grožnja je bila baje povod, da je žena začela kap in od takrat je hroma ter močno jeclja.

»Stpite bližje, da se bomo razumeli« je dejal predsednik. »Ali ste res zažgali posteljo in hoteli tako spraviti moža na oni svet?« »Sem storila...« je odvrnila obtoženka... »Zakaj?« »Sin in mož sta uržali. Mož je rekel, da bo sina ubil, ker neke delatice...« »Zakaj ste hoteli moža zažgati?« »Zato, ker se mi je vse nemumno zdelo. Zvečer mi je rekel, da bo šel od doma proč na Hrvaško. Kufer je pripravil...« »In zato ste ga hoteli spraviti na oni svet?« Obtoženka je začela jecljati praviti, da je bila jezna, da je računala z možev smrtjo na »penzije« in so ji tudi ljudje pravili, da ne bo nič kaznovana, če moža spravi na oni svet. Prvotno je pripravila sekiro in hotela možu z usedom razbiti glavo. Pa se je premislila. Vzele je žveplenko in podtaknila pri moževih nogah ognj. Drobna slama je začela tleti in razvijati gost dim.

Mož France Goršič, še prav trden, je rinovedoval v pretrganih stavkih svojo idbinsko tragedijo. Orožniški narednik Anton Tehovnik, ki stanuje v isti hiši, je opisal v bistvenih navedbah dejanski stan. Ivana Goršičeva je zatorej bila zaradi poskusa umora, toda ne po zbleju preudar, obsojena na 1 leto roboje. Sodišče je upoštevalo vse clajševalne okolnosti, tako priznanje, duševno manjvrstnost in družinske razmere. Obtoženka je po daljšem oklevanju sodbo sprejela.

Novi grobovi

V žužemberku je po daljšem bolehanju umrl g. Gregor Potočnik. Svoječas je služboval pri orožništvu kot stražmojster, po upokojitvi pa se je v žužemberku z vso vsemu posvetil gospodarskemu delu ter je bil dolga leta član načelstva in obenem tajnik odtotne Posojilnice. K večjemu počitku ga je položil 19. nov. popoldne.

V Lestovskih ulici 19. Ljubljani je ugasla družina g. Augusta Berclerja izžubila ljubljeno hčerko Jojko. Pogreb bo danes ob pol 15. izpred hiše žalosni k Sv. Križu.

Pokojnina blag spomin, zalujočim naš iskreno sožalje!

Uvoz žita v Italijo

Rim, 8. novembra AA. Po statistiki finančnega ministarstva je Italija uvozila v dobi od 1. julija do 31. oktobra 1.018.350 totov žita, za 118.188 manj kakor lani v istem času.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Preleto oblačno, nekoliko vedro, hladno, meglono. — Situacija včerajšnje dne: Anticiklon, ki je doslej prevladoval le nad južnim delom kontinenta, se je pričel širiti proti severu in je že dosegel centralni del Evrope. Nižji pritisk se je ustalil le nad Islandijo in nad južnimi evropskimi morji. Slab minimum je tudi nad Jadranom. V zadnjih 24 urah je pritisk pri nas narasel za 0,5 do 0,3 mm. zlasti nad centralnimi kraji države.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Nobene bistvene spremembe, večinoma nejasno.

Sklicanje Nar. skupščine

Beograd, 8. novembra. Četrta redna seja Narodne skupščine je sklicana za četrtek 10. t. m. ob pol 11. gozpodine. Na dnevnem redu so naslednja vprašanja:

1. debata o poročilu odbora za proučevanje zakonskega predloga o izpremembah zakona o zobnih zdravnikih;

2. debata o poročilu odbora za proučevanje zakonskega predloga o šolski in umetniški konvenciji med kraljevino Jugoslavijo in poljsko republiko;

3. volitev odbora za proučevanje zakonskega predloga poslanca dr. Mila Metkoša in tovarišev o izpremembi zakona o tisku.

Popoldne ob pol 6. se je nova vlada dr. Milana Brčića sestala k svoji prvi seji, na kateri je razpravljala o delu v Narodni skupščini.

Včeraj je notranji minister predložil Narodni skupščini v proučevanje načrt zakona o občinah.

Resolucije mariborskega manifestacijskega shoda

Ob zaključku velikega nedeljskega shoda JRKD v Mariboru so bile soglasno deloma z viharim odobravanjem sprejete resolucije, katerih kratko vsebino smo navedli že v ponedeljski številki. Danes prinašamo resolucije v celoti: glase se:

1. V neomahljivi veri, da sta napredek in sreča jugoslovanskega naroda in zlasti popolno uresničitev nacionalnih idealov našega slovenskega dela tega naroda mogoča le v močni enotni državi, smatramo za potrebno, da se odpravijo in smoteno zatirajo vse pojave, ki ovirajo polnoobsej državne in narodnega edinstva. Zaradi tega je v dobi težke gospodarske depresije med drugim zlasti potrebno, da se potom široke decentralizacije in dekoncentracije državne uprave prenese inicijativa in svodgovornost na široke plasti naroda, ki bo zaradi tega sodelovanja lažje razumel obstoječe težkoče in smoteno sodeloval pri sanaciji današnjih prilik. Posveti naj se vsa pažnja finančni okrevitvi banovinskih in občinskih samouprav, da bodo mogle uspešno vršiti svoje naloge in opravičiti tade, ki jih stavlja naš narod na te skromne raven.

2. Ker se zavedamo, da je eden glavnih vzrokov današnje gospodarske depresije neupravičen padec cen kmetijskih proizvodov le treba ukreniti vse potrebno, da se ustvarijo boljša možnost vnovčevanja kmetijskih pridelkov. Pri tem ugotavljamo, da povzročajo današnja beda predvsem nesorazmerno visoke cene naših industrijskih izdelkov, zlasti onih ki so namenjeni enostnemu konzumu. Treba je uvesti najsilnejšo obširno kontrolo nad cenami in izdatki naših izdelkov, ker ni donostno, da bi te visoke cene priskale našega konsumenta naš delavce na ne zaslužiti niti toliko, da bi mogli živeti človeku vredno življenje.

3. Gospodarsko življenje je zlasti v naši poltinalni v najožji zvezi z denarnimi zavodi. Katastrofalno pomenikanje gotovine le še povečava splošno gospodarsko krizo. Zaradi tega je treba posvetiti našim de-

namnim zavodom vso pažnjo, okrepite njihovo likvidnost ter vrniti s tem zaupanje javnosti v prvi vrsti v one denarne zavode, za katere jamčijo samoupravna telesa ali jih krije neomejeno poročito zadrugarjev.

4. Maribor je kulturno, nacionalno in gospodarsko središče naše severne pokrajine. Zato je treba Mariboru in njegovemu širokemu zaledju posvetiti vso pažnjo, ugotoviti njegov gospodarski položaj in mu nadoknaditi izgube, ki jih je utrpel z redukcijo mnogobrojnih uradov in ustanov. Poudarjamo, da je Maribor v veliki meri delavsko in uradniško mesto in da je zato prospek Maribora in njegovega širokega zaledja odvisen od gmoetnega stanja teh dveh slojev. Država naj izvrši zato vse svoje obvezje napram svojim nastavljencom. Izplačajo naj se čim prej mezdne razlike železniškim delavcem ter vsi zaostanki, ki jih imajo tretji razni podjetniki za dobave, izvršene v prid države. Državna administracija naj preskrbi pri upokojitvah državnih namestencev takojšnje nakazilo zakonitih pokojninskih prejemkov.

5. Ugotavljamo, da industrija, ki je v rokah mozemškega kapitala, kljub obstoječi zakonodaji zaposluje nešteto mozemskih namestencev in delavcev in se s tem povzroča nezaposlenost in beda naših domačih strokovno polnovrednih moči. Zahtevamo, da so delojemalci od prvega ravnanja do zadnjega delavca naši državljani.

6. Ker cene stanovanj in poslovnih loklov niso v nikakem razmerju s skrajno nizkimi prejemki gospodarsko šibkih slojev, zlasti delavcev, namestencev in malih trgovcev in obrtnikov, je nujno potrebno zaščititi te najemnike s posebnim stanovanjskim zakonom.

7. S posebnim poudarkom zahtevamo, da se Mariboru in njegovemu zaledju ohrani niža gozdarska šola, ustanovljena v letu 1930 ter leta 1931. spopolnjena v dvoletno strokovno šolo, kakor tudi, da se zopet premesti v Maribor kontrola dohodkov generalne direkcije državnih železnic.

8. Našim zastopnikom v kraljevski vladi, senatorjem in poslancem priporočamo, da zastavijo vse svoje sile za uresničitev v gornjih točkah izraženih želj ter delajo na smotorni realizaciji strankinega programa. Izrekamo jim polno zaupanje za njihovo dosedanje delo.

Bombni atentat v Sofiji

Sofija, 8. novembra. p. Snoti je bil sredi Sofije izvršen bombni atentat. Neznani storilec so vrgli bombo v hišo nekoga Filipova, člana VMRO v ulici Klementova. Bomba je eksplodirala s volikansko detonacijo in porušila skoro pol hiše. K sreči pa v tem času ni bilo nikogar doma, tako da človeških žrtve ni bilo. V splošni zmedbi, ki je izzvala eksplozija, so storilci nemoteno pognili.

Letna skupščina JNS

Beograd, 8. novembra p. Upravni odbor JNS je na svoji smotni seji sklenil, da se skliče redna letna skupščina za 18. december. Na dnevnem redu skupščine bo tudi razprava o izpremembi in dopolnitvi pravil, ki je izdelal upravni odbor. Kakor se doznava, bo na skupščini precejšnja opozicija proti dosedanjemu načinu borbe za državno prvenstvo.

Naši kraji in ljudje

Dan velikega narodnega slavlja v Splitu

Biser Jadranskega morja si je nadel praznično okrasje. Ves Split je v zastavah in bo danes sprejel v svojo sredo trumne gostov iz vse Jugoslavije. Jedro njegove proslave je 50letnica zmage pri občinskih volitvah, obenem pa bosta praznovana še dva častna jubileja: 70letnica Slavjanske čitalnice in 200 letnica Ilirske akademije. Z današnjim svečanostjo bo Split na mogoben način znova manifestiral, kako globoko in močno so njegove vezi s slavno preteklostjo in kako čvrsta, nezlomljiva je danes njegova ljubezen do zedinjene Jugoslavije. Vsemu svetu bo pričala današnja manifestacija, da je Split vedno pripravljen, žrtvovati vse za življenje in bodočnost našega naroda na jugoslovenskem Jadranu.

Split je od davnine slovenski. Preživel je težke dni pod oblastjo benečanske republike, ki ga je hotela raznoroditi, a zaman. V najtežjih časih je bila v Splitu osnovana Ilirska akademija, ki je začela izdajati knjige v narod. jeziku. Pozneje pod oblastjo Avstro-ogrske monarhije se je nadaljevala raznorodovalna politika zopet zaman. Prvi uspeh narodne borbe in čvrstejega odpora Splitčanov je bilo osvajanje Narodne slavjanske čitalnice v letu 1862. Takrat je predsednik osnovalnega odbora duhovnik Mijo Granič poudaril staro resnico: »Vedno je bila Dalmacija slovenska dežela in taka mora tudi ostati!«

Mnogo borbe in znoja je bilo potrebno, da je padla občinska oblast v Splitu v jugoslovenske roke. To se je zgodilo 9. novembra 1882. Po dolgih stoletjih je nad Splitom zopet zaplaval narodna zastava. 30 jugoslovenskih občinskih svetovalec je takrat pozdravil narodni Split z velikanskim navdušenjem. Vse narod je praznoval zmago nad vampirizmom krilatega leva. Takratna zmaga, ki jo je priložila preporočena nova inteligenca ob krepki opori prebivalstva Splita in okolice, je bila temeljni kamen današnjega velikega, ponosnega, naglo napredujočega Splita v objemu močne Jugoslavije.

Zaman vse klevete italijanskega tiska in robota plačanih izdajalcev! Split bo z današnjo svečanostjo razkrinkal vsa laž protijugoslovenske gonje in dokazal, da je najmočnejša trdnjava jugoslovenske zaveze.

Zrcalo bede naših ameriških rojakov

Kriza »Prosvete«, glasila najstarejše organizacije ameriških Slovencev — iz spomence upravitelja Filipa Godine

Chicago, konec oktobra.

Najstarejša in najmočnejša organizacija naših rojakov v Ameriki je Slovenska narodna podpora, ki izdaja svoje glasilo »Prosveta« kot tiskovnik, ki ima svoje dopisnike iz vseh krajev, kjer prebivajo naši ljudje, poleg tega pa tudi tiskovnik pod istim imenom, ki je v glavnem posvečen organizacijskim zadevam.

Dnevnik »Prosveta« je imel, kakor pomemamo iz spomenice upravitelja Filipa Godine letos ob novem letu 5425 naročnikov, ki so bili zadolženi pri naročninah. V prvih šestih mesecih pa je odpadlo okrog 500 naročnikov, ki so izobutili zaslužek in nimajo niti nade, da bi lahko pozneje poravnali svoje obveznosti. List ima zaradi tega velik primanjkljaj pri dohodkih. Dobiva pa dnevno pismo od svojih naročnikov, ki v največjih skrbih sprašujejo upravo, kako dolgo jim bo še pošiljala priljubljeni list, ko ne vedo, kdaj si bodo spet toliko omogli, da bi lahko nasprotni njemu, kakor popreči, izpolnili vse svoje obveznosti. G. Filip Godina je 19. oktobra v »Prosveti« objavil daljši članek pod naslovom »Razprava o dnevniku »Prosveti«, v katerem pravi med drugim tudi takole:

»Z 20 let sem upravitelj lista in v tej dolgi dobi sem si nabral precej izkušenj. Danes na odkrito povem, da tako slabih razmer se nisem videl in da ne vem za nobeno pot iz te stiske, ko bo izmrano še to malo, kar imam v raznih skladih naših izobraževalnih ustanov. Kaj potem? — Prenehati bo treba z izdajanjem dnevnika in se vrniti nazaj na tiskanje za toliko časa, dokler se razmere v Ameriki ne izboljšajo. Članstvu priporočam: Če ve kdo za kakšno boljšo pot, naj jo pokaže! Edina pot bi bila, da bi članstvo pridobilo več novih in plačanih naročnin in oglasov. V današnjih časih, ko je vse bankrotirano, pa je to skoraj nemogoče ali vsaj upati ni, da bi se to doseglo. Če priporoča kdo znižanje plač v »Prosveti« in »Pravi«, naj ve, da se je to že izvršilo, če pa bi se nadaljevalo to še v večji meri, bi kvečjemu podaljšalo

življenje dnevnika za mesec ali dva. Kaj pa potem?

Vsi dobro veste, — saj smo vsi delavci, — da zniževanje plač ne bo rešilo krize v splošnem in da prav tako tudi ne bi moglo rešiti našega dnevnika. Tudi naročnino smo že znižali, a kdor izgubi zaslužek, seveda tudi te ne zmora. Ker se ni nobenega znamenja, da bi bil kmalu konec krize in ker bodo po mojem mnenju trajale njene težke posledice najmanj pet let, ne vidim nobene bližje bodočnosti za obstoj dnevnika. Mnogo naših naročnikov nam piše: Postaral sem se, oči mi pešajo, ni mi več za čitanje, ne bom več naročil. To dejstvo je žalostno, ali resnično. Priseljenci Slovencev je med nami vedno manj: stari naseljenici umirajo vsak dan in kmalu bodo izumrli, novih priseljencev pa ni. Emigracija je ustavljena. Naša mladina pa ne zna in neče študij slovensko. Kje je torej bodočnost za slovensko liste v Ameriki?

Ugoden zaključek mariborskih jesenskih prireditev

Maribor, 8. novembra. Po tridnevnom trajanju so bile jesenske prireditve in razstave »Mariborskega tedna« v ponedeljek zvečer zaključene. Požrtvovalni aranžirji so z doseženimi uspehi lahko nad vse zadovoljni. Oba koncerta, v soboto zvečer »Učiteljskega pevskega zbora« iz Ljubljane, v nedeljo popoldne pa mariborskih pevskih zborov ob priliki 70 letnice prve slovenske »Besede« v Mariboru, sta sijajno uspešna v dobesedno nabiti veliki unionski dvorani, v katero ni bilo mogoče spraviti nobenega poslušalca več. Jgromno zanimanje je vladalo tudi za »zorno aranžirano sadjarsko, vrtnarsko in perutninar ko razstavo, kakor tudi za stalno polno vinsko pokušnjo v stranski sobi ob veliki dvorani. Razstave si je ogledalo okrog 10.000 gostov iz vse banovine, precej pa je bilo tudi šol iz Maribora in njegove prostrane okolice.

V 25 letih 1202 novi hiši

Ljubljana, 8. novembra. Mestni gradbeni urad je izdelal pregledno statistiko o gradbenem gibanju za zadnjih 25 let, od 1906 do 1931. Načrtal je tudi nazorne diagrame. V 25 letih sta bili zgrajeni 1202 hiši s 3600 stanovanji za 10.000 ljudi. Od 1. 1906. do izbruhov vojne se je v Ljubljani zgradilo letno 20 do 33 novih hiš, največ leta 1911, namreč 47. Med vojno je gradbeno gibanje skoraj poneslo, 1. 1914. je bilo zgrajenih še 20 novih hiš, 1. 1915. le 3, 1. 1916. samo 1, a v letih 1917. in 1918. pa prav nobena. Do 1918. je bilo vsega zgrajenih 223 novih hiš, potreba pa je bila za 360 hiš. Prva povojna leta, ko je bila najhujša stanovanjska kriza, se je gradbeno gibanje ni moglo hitreje in povoljnice razvijati, pač pa je dobilo v 1. 1927., ko je bilo zgrajenih 105 novih hiš, večji razmah. Rekord je bil 1. 1928., s 162 novimi hišami, 1. 1929. pa je sledilo 120 novih hiš, naslednje leto 125 in lani 155. V to statistiko niso všteta zasilna stanovanja na Galjevi, na Cesti dvajsetesarjev in v Gramozni jami.

Žalosten pogreb slovenskega pisatelja

Ljubljana, 8. novembra. Tako blag in ubog, kakor je bil, se je Rado Mumik tudi poslovil. Miren in vzvišen v objemu smrti je ležal na mrtvaškem odru. Morda je še v duhu gledal duhovni obraz svojega naroda, za katerega je živel in delal. Potem pa, ko so potekle ure, so prišli pogrebni tisti, ki so ga kropili, še nekateri, res, le še nekateri, in ga spremenili na njegovi zadnji poti. Tam pred mrtvašnico, na razvaljenem pokopališču Sv. Krištofa, so se zbirali oni, ki so ga poznali, ga ljubili in spoštovali. Črno oblečeni možje Pogrebnega zavoda so zabili krsto in jo prenesli, okrašeno z vencem matere in brata, do vhoda na pokopališče, kjer so pokopnika blagoslovili duhovniki.

Bil je klavir, deževen današnji dan. Na pokopališču ni bilo naših pevcev, samo pitčki-zapoznelci so čivkali nekje, čepeči na obzidju na spomenikih in skriti v cipresah.

Poleg najbližjih sorodnikov so spremlili Rado Mumika na njegovi zadnji poti samo njegovi ožji prijatelji in znanci. Prišla je tudi mladina, ki ga je čitala in ga bo čitala. Za krsto v sprevedo so za sorodniki šli novinarji, njegovi bivši tovariši z narodnim poslancem G. Rastom Pustoslavcem na čelu, dalje bivši intendant slovenskega gledališča G. Fran Govekar, ravnatelj drame G. Golia in še nekateri pisatelji, potem pa le skromne vrste občinstva, nekatere dame. Takoj za vrstami šolske mladine iz Lichenturnovega zavoda sta nosila

uslužbenca Pogrebnega zavoda le dva venca, naklonjena pokopniku na grob od Slovenske Matice in pa od njegovih prijateljev in tovarišev.

Spreved je krenil po Dunajski cesti in zavil na Masarykovo cesto ter dalje pod železniškim podvozom proti pokopališču Sv. Križa, kjer je našel pokopnik večni mir. Pogreb je bil žalosten, zares pretresljivo žalosten. Res, da je smrt bila mučniku Radu Mumiku rešiteljica, po osemletnem trpljenju. Toda kot pisatelj je vsaj od strani tiste naše inteligence, ki jo je tolikokrat vedril s svojim humorjem in ki bi morala znati ceniti njegovo pisateljsko delo, zaslužil nekaj skromne pozornosti na poti k svojemu zadnjemu počivališču.

Otroke odlagajo

Maribor, 8. novembra. Odlaganje otrok je postalo spričo obstoječih težavnih življenjskih razmer pri nas skoraj moda. Tako je bila danes mariborska mestna policija po orožništvu obveščena, da je nedavno neznanca mlajša ženska odložila v gozdu blizu Rance poldrugo leto starega fantka ter izginila brez sledu. Otroka, ki je bil povit v stare, raztrgane cunjice in ves premočen, so k sreči našli ljudje in ga sprejeli v svojo oskrbo. Neki posestnik je izpovedal, da je srečal tistega dne v svojem gozdu neko 30letno, slabotno žensko, oblečeno v ponošeno sivo obleko, črna predpasnik in belo naglavno ruto. Ženska je baje bila zopet v blagoslovljenem stanu.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored jutraj časo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Begunc Mrvar zopet v rokah pravice

Novo mesto, 8. novembra. Kakor smo poročali, se je v nedeljo zjutraj pojavil nevarni begunc Janez Mrvar, ki je ušel na ljubljanskem kolodvoru orožnikom, v svojem rojstnem kraju, v Gotni vasi, ki je oddaljena od Novega mesta kakih 10 minut. Po obisku v Gotni vasi se je zopet umaknil v bližnje gozdove. Ker pa je slutil, da je zanj le preveč opasno še nadalje ostati v bližini Gotne vasi, je ubral pot popolnoma v drugo smer, v Potočarsko vas.

Orožniki, ki so mu bili vedno za petami, so izvedeli tudi za to njegovo selitev. Včeraj ponoči okrog 22. jih je nekdo obvestil, da se nahaja Mrvar v Potočarski vasi. Takoj so odšli orožniki tjakaj in vas popolnoma obkolili. Mrvar se je zaril globoko v slamo na podu posestnika Janeza Glaviča in seveda ni slutil, da so že šteti trenutki zlate svobode. Ko so orožniki obkolili njegovo skrivališče in se na njihove klice ni odzval, so začeli premetavati slamo in ga kmalu privlekli na dan. Bil je ves blede in prepaden in na odpor sploh ni mislil. V Glavičevi hiši so našli tudi moško kolo, za katero je Mrvar priznal, da ga je odpeljal izpred neke hiše na Grosupljem, tam sedel nanj in tako precej nemoteno nadaljeval beg. Kolo je znamke »Kosmos«, izdelek tovarne Steyer in ima številko 5.100.508. Takoj po aretaciji so orožniki blizu polnoči preprogljali Mrvarja v zapor novomeškega okrožnega sodišča, kjer bo ostal toliko časa, da se bo vršila proti njemu in njegovemu slepemu tovarišu Antonu Stanglu

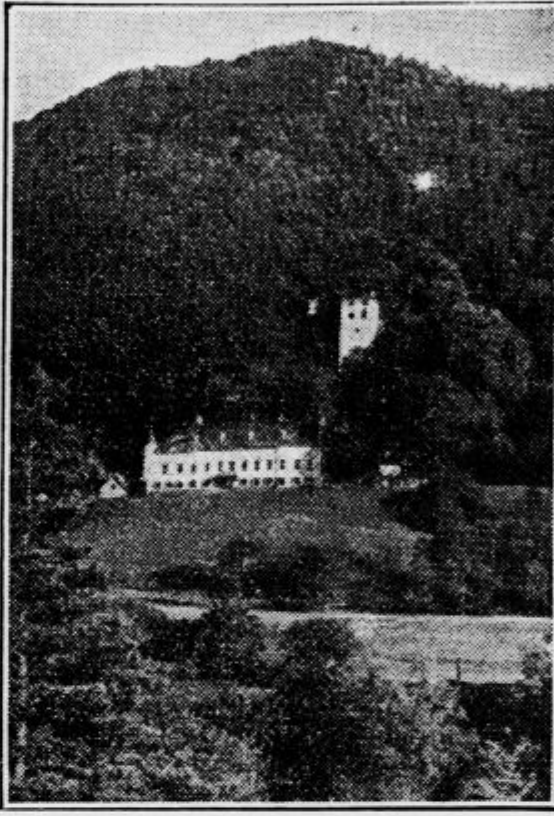
Schichtov
RADION
pere sam!

Beli lepše nego solnce.

razprava zaradi roparskega napada na ravnateljstvo Novotnega.

Grad Puchenstein in usoda njegovih umetnin

Slovenjgradec, 7. novembra. V zadnjih mesecih vzbujajo splošno pozornost zlasti v umetniških krogih grad Puchenstein pri Meži ob Dravi. Ta graščina je bila svoj čas last baronov Komelov, katerih poslednji, Ivan, je sodeloval kot poseben mecen in strasten zbiralec starih umetnin, zlasti slik, plastike, starinskega pohištva itd. Imel je zveze z najboljšimi starinarji Srednje in

Zapadne Evrope, ni se strašil truda in izdatkov za potovanja na najoddaljenejša kraja, če je zvedel za posebno redke umetnine. Med slikami sta vzbujala posebno zanimanje 2 triptiha, katerih eden je prešel na licitaciji v last narodnega muzeja v Ljubljani, opisan v »Jutru« letos 23. oktobra, dočim si je druga pridobil graščak na Teharjih, Jože Majdič. Ta triptih predstavlja Marijo z Jezuskom, na levo in desno kaže sliko dveh škofov. Vse osebe so na zlatem ozadju, okvir je iz ital. gotike 15. stoletja. Krila predstavljajo sv. Lucijo in sv. Elizabeto. Prav lepa je tudi slika Jezusa in 12 apostolov iz prve polovice 16. stoletja na lesu z oljem slikana. Izmed pohištva je G. Jože Majdič pridobil kredenco iz dobe italijanske renesanse z rezljano ornamentiko in figuralko in črno omaro s pisalnikom v vložki iz slonovine. Tudi zbirka keramike in stekla je bila bogato založena z vazami znamk Meissen, Altweien, Newuinen, Schlag-

genwald, Davenport, Wedgwood, kameninastimi vrči iz Kreussena, Westerwolda, Rarenna itd. Med kovinastimi izdelki so bili posebno cenjeni gotski pladnji iz medij, star kokosov pokal z zlačenim kovanim iz začetka 17. stoletja, medenastini svečniki iz 16. in 17. stoletja, cinasti gravirani krožniki iz 17. in 18. stoletja ter istotaki vrči.

Prva dražba je trajala 10 dni in vendar je še ostala obilica predmetov za ponovno dražbo, ki se bo vršila okoli 15. t. m. Tedaj se bo prodala predvsem zbirka orožja, ki je že ob prvi dražbi vzbujala veliko pozornost, ni se pa mogla takrat prodati, ker je bila v pravi. Pokojni baron Komeler je namreč v svoji oporoki določil, da bi imela ta zbirka pripasti v neki določeni dobi po njegovi smrti brezplačno celovskemu muzeju. Tudi za to zbirko se je ljubljanski muzej zelo zanimal in dosegel po mnogih naporih, da mu je celovški muzej odstopil svojo terjatev iz oporoke pokopnega Kometra, ter je s pravdo reklamiral to zbirko zase. Zaradi različnih formalnih hib v oporoki pa je ljubljanski muzej v tej pravi proti konkurznemu skladu podlegel, zato pride sedaj ta zbirka orožja na dražbo. V njej sta dva stara viteška oklepa, eden bogato graviran z vojnimi prizori, drugi popoln z mečem iz 16. stoletja, viteške čelade, ščiti, verižna srajca, holebarde, sulice, bodala, lovski noži, več rogov za smodnik, pištol na kamen, lok, bogato točlen s figurami in slinčo. Prodajal se bo tudi francoski gobelin, ki predstavlja pokradino v kitajskem slogu iz začetka 18. stoletja. Upravi sklada se je medtem posrečilo najti doslej po drugih krajih skrite odnosno zastavljene umetnine v slikah, pohištvu in keramiki. Na prihodnji dražbi bodo torej prodani tudi ti preostali zakladi in slednja graščina z vsem posestvom.

Tisočaki plen tatov

Loški potok, 8. novembra. Komaj so nekoliko utihnile govornice o tatovih, ki so jih prijeli pred kratkim v Dolnji vasi, že so dobili orožniki obvestilo o novi tatvini, ki je bila izvršena v nedeljo popoldne v tukajšnji gostilni G. Maroka. V gostilni je bilo tedaj polno pivcev, ki so se zabavali in pili novi most. Med tem pa se je v sosednji sobi, ki je spalnica, vtihtapil neznan tat in odnesel okrog 20.000 Din gotovine. Tatvino je odkril gospodar, ki je šel proti večeru v sobo, da bi menjal 1000dinarski bankovec, a ni denarja več našel. Sodi se, da je moral zlikovec dobro poznati razmere v hiši. Tat je moral gotovo imeti tudi pomočnike.

Meso se je podražilo

Ljubljana, 8. novembra. V novembru se javlja na mesnem trgu tendenca dviganja cen govejemu in drugemu mesu kakor tudi cen živini. Cena prvovrstnega volom so poskočile za 1.50 Din. V Ljubljani in okolici so teleta dražja kakor po drugih krajih dravske banovine. Cene zaklanim teletom so se dvignile. Trgovci pripeljejo v Ljubljano iz okolice in drugih krajev zaklana teleta, ki jih potem pokupijo mesarji. Dvignile so se tudi cene prašičem in tudi koze so dražje. Tedenski izkaz cen živine za čas od 31. oktobra do 6. novembra navaja naslednje cene živini: voli I. 4.50—5.50 Din kg žive teže, voli II. 3.50—4.50, III. 2.50—3.50, teletice I. 5, II. 4, III. 3, krave I. 3—4, II. 2—3, III. 1—2, teleta iz ljubljanske okolice I. 5—6, II. 4—5, zaklana teleta I. 8.50—9.50, II. 7.50—8.50. Prašiči: hrvaški špeharji 10—11, domači špeharji 8—9, domači pršutarji 5—7.50. Koze: volovske 8, kravje 5—6, teletje 8, svinjske hrvaške 0.50—1, domače 2—2.50. Mast 18, salo 17, slanina hrvaška 16, domača slanina 10—14.

Govejše meso se je sedaj razdelilo v 4 kategorije. Cene: I. prav prvovrstnega volov 10—12 (prej 8—10), II. 8—10 (prej 6—8), III. 6—8 (prej 4—6), IV. kravje 5—7. Teletina: I. 10—12 (nekateri mesarji so hoteli dvigniti celo na 14 Din), II. 8 do 10, svinjsko sremsko 10—14, svinjsko domače 11—16, prekajeno svinjsko meso 12—20 Din.

KULTURNI PREGLED

Koncert baritonista Borisa Popova v Ljubljani

V ponedeljek je koncertiral v filharmonični dvorani v Ljubljani ruski baritonist Boris Popov, ki je ljubljancem že dobro znan iz prejšnjih koncertnih sezon. Tudi to noč je njegovo ime zbralo jako mnogo publike, večino ruske kolonije, pa tudi druge glasbo-ljubne ljubljance. Spored je navajal v prvi polovici skladbe izključno ruskih skladateljev (Rimski Korzakova, Grefaninova, Borodina, Musoreskega, Čajkovskega in Rjčkunova). Dočim sta bila prva dva in pa zadnji zastopana s posameznimi pesmami, so bili srednji trije na sporedu kot dramski, operni skladatelji. Druga polovica sporeda je bila pretežno izbrana iz francoske, slovenske ruske, italijanske in španske literature. Prvo je predstavljal Massenet z arijo iz opere »Hérodiade«, drugo Gerbiš s »Poledem na prelo«, in (v dodatku) Pavčič z »Dek samonog«, tretjo Rubinstein z arijo iz opere »Nero«, naslednja z Rossinijevimi ariji iz »Seviljskega brivca« in poslednja z dve-ma ponevkama Soriane in Padille. Z Gerbiševim »Poledem na prelo«, ki jo je pevec nekam rezervirano publiko dočela zavel in špansko romanco »El guitarrico« je moral ponavljati. Prav tako je navdušil z Rossinijem, da se tej operi prilaga pač le originalno, italijansko besedilo ter ji nekoliko

okorna ruščina ne odgovarja: brhka njena dovtipnost trpi pri vsakem prevodu. — Popov razpolaga z močnim, polnim glasom, ki ga zna dobro uporabljati v vsaki legi, dasi ne vedno enako okusno. Predvsem je dober v interpretaciji ruskih ari in romanc, ki zahtevajo dramatičnih, nekoliko nabreklih izbruhov in nekaj malo solzave lirčnosti ter mnogo elementarnosti, ki pa ne polaga toliko važnosti na spevnost in melodično razvitost. Vsekaror je žel v ljubljani velike triumfe ter prejel tudi šopek cvetk.

Pri klavirju ga je veseskoj spremljal kapelnik dr. Danilo Švara s posebno prilagodnostjo in razumevanjem. L. M. S.

Sodobni problemi

Klub »Astrac« v Zagrebu je nedavno izdal prvo knjigo svojega »Almanaha savremenih problemac« (100 strani leksik. formata). Čeprav je mogoče marsikateri izmed problemov, ki jih obravnavajo sodružniki tega almanaha, osvetliti tudi z drugih vidikov, kakor je materialistično — dialektični nazor, je vendar ta knjiga značilen in potreben izraz globoko segajoče borbe, ki se vodi na področju intelektualne kulture. Tehnika spreminja pogoje človeškega življenja, gospodarske sile vplivajo na družbene odnose, vse svet je razkvašen, vse kulturno človeštvo razravna kakor še nikoli. V tej dobi je intelektualno življenje na prvi videz začelo in se

še vedno vrti okrog problemov, ki so stali v ospredju 19. stoletja. Čeprav n. pr. v eksaktnih vedah res ne opažajo toliko presenetljivih odkritij, kakor jih je prineslo prejšnje stoletje, pa se vendar tudi tu nadaljuje in poglablja vekovita linija evobodno iskuševanja duha. Nova, daljnosežna spoznanja osvetljujejo temne horizonte, iz starih pepelišč se iskrijo stari in novi problemi in bliskajo nove rešitve, utrjujejo se nekateri rezultati prejšnjih dob in v svetu se očito pripravljajo bodoča velika sinteza, kakor je človeštvo morda še ni doseglo.

Pod nemirno površino današnjega zbežnega časa je obilo problemov, ki režejo na globoko. V »Almanahu sodobnih problemac« se obravnava nekateri, ki za pričakovano sintezo niso majhnega pomena. Tako nam n. pr. prva razprava »Psihoanaliza. Njezin materialistiški osnov in odnos prema drugim psihološkim teorijama« (Zvonko Braun) kaže današnje stanje psihoanalize in prav posebno njen odnos do individualne psihologije, ki v marsičem popravlja in izpopolnjuje enostranski freudizem. Braunova razprava je zanimiva za vsakogar, kdor se zaveda velike važnosti psihologije za pravilno spoznavanje in obvladovanje osebnega in družbenega življenja.

Prav tako tehtna je razprava Mladena Hegedušića »Problem konačnosti vesmira«, ki obravnava fizikalne in kosmografske posledice Einsteinove relativnostne teorije in z matematičnimi argumenti dokazuje tezo o konačnosti vesmira. »Za naša opazovanja obstoji meja, do katere bomo v doglednem času neizogibno dosegli tudi z najpopolnej-

šimi optičnimi instrumenti. Videli in merili bomo konec našega dosegaja v vesemir, videli bomo horizont vesolja«, dospel bomo do konca našega sveta in do zadnje njegove vidne meje. Ta meja je sicer oddaljena kakih dve in pol milijardi svetlobnih let, toda objekti izza nje, naj si bodo še tako logično tankavi, ostanejo za nas skriti, nevidni in neopazljivi, a to je toliko kot da sploh ne obstoje. Ta je potemtakem konec našega iskanja v prostor, tu je konec našega vesmira, sklepa pisec.

Z najboljšimi filozofskimi problemi sodobne fizike se bavi Zvonimir Richtmann v svoji razpravi »Križa determinizma v današnji fiziki«. Tu piše o strukturi atomov in teoriji kvantov, o Bohrovih atomski teoriji, o kvantni in valni mehaniki, o načelu nedoločnosti itd. ter se zavzema za deterministično pojmovanje, pri čemer kaže uspehe materializma baš v fizikalnih vedah, ki imajo po njegovu sodbi odločilnejšo besedo od filozofije.

Mladen Heredušić je nadalje prispeval članek »Nekoliko prigovorov opcoj teoriji relativiteta«, v katerem pravi, da relativnostna teorija vzhle svojih teoretičnih in matematičnih celovitosti in logiki ne zadovoljuje popolnoma in je potrebna korektura, vendar pa je ta teorija velik in tehten donesek našega časa k reševanju osnovnih miselnih in znanstvenih problemov.

Izmed ostalih člankov v Almanahu bi posebej omenil Huhnovo študijo o Miroslavu Krležu, nedvomno eno najboljših, kar jih je bilo napisanih o tem pisatelju, čeprav v tem ali onem sporno. Dalje Cesarčeva študija o

Miguelu de Unamuno, ki je prav za prav pristranski, nekoliko preveč srditi obračun ne le z Unamuno, marveč sploh s tragičnim življenjskim nazorom krščanstva. Potem Tome Jančičeviča članek o kriminalnem splovu, zato, ker obravnava prav v naših dneh pereče vprašanje iz človeškega spolnega življenja (njegovih izsledkov pa marsikdo ne bo mogel podpisati). Huhnov članek o socialnih momentih v individualni psihologiji in Steinov o medicini in psihologiji. »Almanah savremenih problemac« ni pomemben zaradi svoje enostranske opredeljenosti, marveč predvsem zaradi pobude, ki jo daje mislečemu čitatelju, in materiala, ki ga vsebuje. Z njim skuša skupina mladih, doslej z malimi izjemami manj znanih, a resnih intelektualcev, pokazati globine, do katerih sega današnja doba in sodobna križiška idealizma in materializma kot dveh osnovnih izrazov človeškega stremljenja po zadnji, končni sintezi vsega, kar je zvezar s človekom. —o.

Berlinsko pismo

Berlin, ob Vseh svetih 1932. Kljub vsem krizam na gospodarskem in kulturnem polju, je berlinska gledališka sezona že v polnem razmahu. Tudi letos je v polni meri zmazal optimizem gledaliških entuziastov, kajti Berlin se lahko še vedno ponaša s približno 60. gledališči. In to ni malenkost, če pomislimo, kolikim kvadrnim plvkom je izpostavljen okus gledališke publike v tem modernem Babilonu. Filmska veleindustrija prinaša vsak dan tucete fil-

Domače vesti

* Visoko odlikovanje dr. Frana Windischera. Nj. Vel. kralj je v priznanje za zasluge na gospodarskem in kulturnem področju odlikoval dr. Frana Windischera, upokojenega generalnega tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter predsednika Narodne galerije v Ljubljani z redom Sv. Save III. stopnje.

* Dan miru. Podmladek Rdečega križa kraljevine Jugoslavije bo tudi letos praznoval, dar miru dne 11. novembra. Ob enajstih popoldne bo za dve minuti zavlada v vsej naši državi svet mir, da se na ta način počasi spomin padlih žrtev v svetovni vojni. V teh dveh minutah bodo zvonili zvonovi vseh cerkva in vsako delo bo v tem času počivalo. V šolah bodo učitelji govorili o Društvu narodov, da tudi mladina spozna svrhu in delovanje te pomembne institucije.

* Vojaške vesti. Artiljerijski podoficer, ki so sodelovali pri oblikovanju naslednjih gojenj podoficerov: Andrej Milinarič, Evgen Koprivec, Martin Dimnik, Lovrenc Ručigaj in Vincenc Rojko, vsi z odličnim uspehom; Karel Bezjak, Albin Šinkovec, Franc Rolih, Dragotin Rožek, Alojzij Vacek, Anton Bojčič, Jožef Marčič, Franc Peric, Julij Podlesnik, Franc Klemen, Rudolf Slč, Rudolf Pečovnik, Franc Klekl, Gabriel Povše, Josip Šlibar in Anton Ljubec, vsi s prav dobrim uspehom; Pavel Slapernik, Matija Bačič, Leopold Ajdnik, Josip Vrhovnik, Jožef Rašič, Jurij Bobek, Anton Langer, Jožef Krampač, Janez Kokali, Albin Vrhovec, Jožef Dvornik in Jožef Goršek, vsi z dobrim uspehom.

ZIMSKE SUKNJE

in vsa druga oblačila v največji izbiri
J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova 12

* Banovinsko tajništvo JRKD v Ljubljani pošlje od 10. t. m. naprej v Dalmatinski ulici št. 11. priključno desno, nasproti Delniške tiskarne. Uradne ure so od 9. do 13. ur in od 15. do 18. ur. Telefon št. 34-99. Sreško tajništvo JRKD za mesto Ljubljano pošlje še nadalje v starih prostorih v Kazini II. nadstropje, telefon št. 21-23.

* Društveno življenje Slovencev v Karlovcu. Pišejo nam: V nedeljo 6. t. m. je novoustanovljeno Slovensko prosvetno društvo »Triglav« v Karlovcu imelo svojo prvo prireditev. V lep dvorani Hrvaškega doma so se ob 4. popoldne začeli zbirati rojaki, ki so tu med brati Hrvati našli začasno novo domačijo. Prva točka je bil pozdrav predsednika g. Čaušca, ki je v kratkem govoru očitno smotero družbo. Potem sta zapela moški in mešani zbor »Oj, Triglav moj dom« in »Zaostali ptice«. Sledila je šaljiva igra »Darek na samice«. Vsi izrazi so dobro znani vlogi, vendar pa je nekoliko manjkalo življenja in igri izvirnosti sta bila med drugimi g. Smolnikar. Maks kot stari Primož in g. Zupan Jože v vlogi Blaža. Tudi ženske vloge so bile dobro podane; med njimi se je najbolj izkazala krasota Neža. Po igri je bilo spet petje. Pevodvojca g. Drago Cigoj je storil vsi, da so pevske točke dobro uspele. Po končanem programu se je razvila prosta zabava s plesom, ki ga je otvoril g. Kompare s svojo družico v slikoviti gorenjski narodni noši. Na prisrčni prireditvi je bilo tudi precej Hrvatov.

* Vojni invalidi, ki imajo po predpisih pravico do brezplačne, odnosno do polovne železniške postaje trikrat na leto, se opozarjajo v ta namen imeti predpisane legitimacije, za katere naj priložijo pri oni finančni upravi, ki jim izplačuje invalidnino. Brez te legitimacije nimajo vozni olajšav.

* Natečaj za zdravniške. OUZD v Subotici je razpisal natečaj za pogodbenega uradnega zdravnika splošne prakse v mestu Stari Kanjiži.

* Beograd v temi. Vse Beograd je v ponedeljek zvečer od petih do devetih ostal brez luči, ker je v električni centrali nastal večji defekt, ki ga dolgo niso mogli popraviti. Trgovci so morali svoje trgovine zapreti, v javnih lokalih pa so prizigali svetlobo.

ZVOČNI KINO IDEAL

Franc Molnarjevo
odrsko delo

Olimpija

V glavnih vlogah: Nora Gregor,
Theo Shell, Hans Junkermann
Razkošje nekdanjih visokih krogov!
— Ljubzen vojvodinje in
navadnega oficirja!

Danes ob 4., 7. in 9. zvečer!

svetle in petrolejke. Električna železnica je morala ustaviti promet.

* Izlet hrvatskih planincev na Pohorje. Hrvatsko planinsko društvo »Sijemec« priredi prihodnjo nedeljo za svoje članke skupen izlet k »Mariborski kočici« na Pohorju. Namen izleta je, da se pogosto prijateljski stiki s člani mariborske podružnice Slov. planinskega društva.

* Jubilej v naši domači industriji. Na današnji dan pred 40 leti je v Središču podjetni pek Jurij Zdravce, oče našega uglednega obrtniškega organizatorja Jakoba Zdravca, začel mleti v svojem novem mlinu. Mlin je delno gnala voda. Po Jurjevi smrti je leta 1901. prevzel sin Jakob mlin in pekovski obrt. Z velikim trudom in trdim delom je mlin izpopolnjeval na parni pogon, pred leti pa na električno. Danes je to podjetje najmoderneje v naši banovini. Pred enim letom je vstopil v to podjetje kot družabnik Jakobov edinec Jurica, vreden naslednik podjetnega deda in še podjetnejšega očeta.

* Francoski aeroplan v Jugoslaviji. V nedeljo zvečer se je na borograskem aerodromu pri Zagrebu spustil na tla francoski avljon tipa Breguet XIX, ki ga je vodil znani francoski avljič Challe. Iz Pariza je odletel v petek popoldne ter preko Milana prispel v Zagreb. Na aerodromu so francoskega pilota sprejeli in pozdravili zastopniki zrakoplovnega polka in Aeroputa. V ponedeljek jutraj je Challe nadaljeval polet v Beograd ter dalje v Grško in Rumunijo.

* Huda nezgoda železničarja v Šmartnem ob Paki. V ponedeljek se je dogodila pri večernem vlaku, ki prihaja ob 21.50 iz Celja na postajo Šmartno ob Paki, nezgoda, katere žrtev je postal 55 letni kretnik Matevž Jeromec. Na doslej nepojasn način je padel Jeromec pod vlak Kolesa lokomotive so mu odzvala levo nogo pod koleno in mu na desnem stopalu zmečkala prste Jeromu, ki je oče dveh nedolastnih otrok in je prebil v železniški službi že 32 let, je nudi prvo zdravniško pomoč g. dr. Medić iz Šostanja, nakar je bil ponesrečenec še v teku noči prepeljan z avtom v celjsko bolnico.

* Pretep v gostilni. Nedavno sta prišla posestnik Tornača Anton in njegov sin h gostilničarju Marčiču Antonu v Prečo, občina Majšperk, da ga povabita na gostijo. Vsi so nato posedeli v gostilni in se mirno razgovarjali z navzočim Gaiserjem Jožefom z Brega. Okoli 19. pa je prišel v gostilno Gaiserjev brat Janez, ki je že nekoliko vinjen začel kričati nad Tornačkom, češ da morata Pohorca ven iz gostilne in da morata biti tepena. Kmalu se je razvil pretep. Jožef Gaiser je najprej mirni brata, nato pa je tudi sam posegel v pretep ter sta oba brata pretepla Tornačka, gostilničarja pa razbila stol in nekaj steklenic. Janez Gaiser je celo zahteval od posestnika Tornačka nož. Ker mu ga pa ta ni dal, mu je segel sam v žep in mu raztrgal zlato veržico. Ob pretepača pride ta pred sodišče.

* Tihotapljenje našega denarja na Reko. Svoječasno smo poročali o aferi dr. Arada Zanatte, ki je s Sušaka tihotapil na Reko dinarje. Pri neki priliki mu je bilo zaplenjenih 70.000 Din. Od tega zneska mu je bilo vrnjeno 20.000 Din, ostali znesek pa se je pridržal kot sloba. Omenjenemu Zanatti je bila te dni zaplenjena votla palica, v kateri je tihotapil denar. Ker je Zanatta s to palico že več tednov dnevno s Sušaka prehajal na Reko, domnevajo, da je tihotapil večje vsote naše in tuje valute, česar mu pa sicer ne morejo dokazati.

* Tobak vtihotapljen v vinskem sodu. Podobno kakor se je do nedavnega vtihotapil saharin v sodih z dvojnimi dnom se je že dalje časa prevažal v Zagreb tudi fin hercegovski tobak. Policijski in finančni organi so opazili, da je Zagreb naravnost preplavljen z vtihotapljenim hercegovskim tobakom, niso pa mogli priti na sled tihotapcem. Slednjič se je neki komisar finančne kontrole spomnil, da gre morebiti tudi v tem primeru za podoben trik, kakor pri vtihotapljanju saharina. N. se motli. Ko je v carinarnici neki viški sod natančno pregledal, je opazil, da ima dvojni dno, v dnu pa je bilo mnogo tobaka. Prot. trzovcu, ki je na ta način dobival višino, kakor tudi proti pošiljatelju iz Kašela Sušurca je uvedeno kazensko postopanje.

* Izgubil je življenje zaradi neprevidnosti. V selu Mostovi pri Hrvatski Kostanici je te dni Ivan Rožman svojo neprevidnost plačal z življenjem. V razgovoru s svojim sosedom se je naslonil na cev puške, ki je bila nabita. Puška se je sprožila in krogla je Rožmana zadela v trebuh. Zapušča ženo in dvoje otrok.

* Vlom. Pred kratkim je neznan storilec vlomil skozi okno gospodarskega poslojca posestnika Muzka Jožefa v Ravnem polju pri Ptuj in odnesel razen oblek in perila tudi stensko uro, dve konjski odeji in 200 Din gotovine. Orožniki so vlomilcu na sledu.

* Družba sv. Cirila in Metoda pros. svoje podružnice, da članarino za leto 1932 nakažejo volistveni blaginji po poiznaki.

Kakor skromnost poveča lepoto, tako se povečala nasmeh z lepimi belimi zobmi, kateri so negovali z divno osvežujočo Chlorodont zobno pasto. Poskus Vas bo prepričal. Tuba Din 8.—

* Stevo Lovrečević v Belovaru obošen. Predvečerašnjim jutraj je bil v Belovaru Stevo Lovrečević-Perin, znan pod priimkom »Čaruga Grabarskega brda« obošen. S svojo tolpo je v maju sedel na zatožni klopi. Na smrt je bil takrat obsodjen tudi Josip Jerković, ki pa je pomloščen na dosmrtno ječo.

* Solisti, solistke! Prihujubljani Pavčičev samospev s klavirjem »Pred durmic, ki je bil popolnoma razprodan, je zopet izšel in se dobi v knjižarni Glasbene Matice v Ljubljani.

* Zadruga avtobusnih podjetnikov dravske banovine v Ljubljani javlja, da je izredni občni zbor, ki naj bi se vršil 12. t. m. v salonu restavracije pri »Levici« v Ljubljani odložila na nedoločen čas.

* Oblike in klobuke kemično čisti, barva, pilira in lika tovarna Jos Reich.

* »Franz-Josef« gredica poveča moč umstvenemu in fizičnemu delu.

Imejte usmiljenje s svojo nogo

in ne tlačite je v pretesno obuvalo iz manj vrednega usnja! Kako naj noga v obuvalu, ki vas tišči in žuli, nosi vaše telo morda celo visoko na gore! — Pri naših izdelkih ni nikakih nedostatkov, kajti mi izdelujemo vse čevlje, zlasti pa smučarske, lovške in športne kakor tudi gozdarje in škornje po meri. Za te vrste čevljev rabimo izključno le čvrste podplate in dobro mehko in zmesko nepremokljivo kromovo juhtovino. Taki čevlji niso težki, se vedno mehko oprijemljejo vaše noge in se ji prilagajajo kakor rokavica roki. V njih se noga lahko giblje, v njih hodite brez truda in se izborno počutite. Cene so nizke! Pišite po prospektu!

Brata NAGLIČ, industrija čevljev, ŽIRI

Iz Ljubljane

* Smrt matere avstrijskega konzula. Avstrijskemu konzulu v Ljubljani g. Feliks Orsini-Rosenbergu je preteklo soboto v čestiti starosti 80 let umrla mati gospa grofica Franciska Orsini und Rosenberg, vdova po pokojnem generalu. Iz Solno-grada so pokopali prepejali na grad Tamschach pri Beljaku, kjer bo bodo danes položili v večnem počitku. G. konzul izrekamo iskreno sožalje! — Zaradi zalaganja odpadejo sprejemni na avstrijski državni praznik v soboto in tudi uradovana ne bo.

* Slava vozaškega eskadrona. Včeraj na dan sv. Dimitrija, je praznoval svojo krestno slavo Dravski vozaški eskadron. Kij je nameščen v prostorih vojašnice kralja Petra na Poljanski cesti. Slava se je pričela ob 11. popoldne in so se je udeležili poleg številnih oficirjev in njihovih dam tudi mnogi civilni odličniki. Goste je spremljal domačin, konjeniški kapetan I. razr. g. Dragoljub Ilč, ki je po cerkvenem opravilu in rezanju kolača povabil goste k pogurjenim mizam. Eskadron je nagovoril v lepem govoru diviz. general g. Bogoljub Ilč, zatem pa gostitelj, nakar se je razvila domača, prav prijetna zabava, ki so je bili deležni tako povabljeni gostje, kakor volaki sami.

* Odmev predavanj o smučarski gimnastiki. TK »Skala« je podaril g. Rittmannu na njegovo željo kot malo odškod.

Jelka ljubi rdeče rože,

A nka čevlje iz fine kože,

R edno kupi po dva para,

A li le pri tvrdki JARA.

Ljubljana, Sv. Petra c. 20

NACE NAROB, tapetnik, Ljubljana
Gospodarska cesta 16 (pri Levu) 225

Odlična postrežba — damski modni atelje
JOSIPINA IGLIČ, Tavčarjeva 3

Kaj mrmraš čez hude čase
mrk in ozlovoljen — ?
K Slamiču brž na klobase,
pa boš zadovoljen!
13274

Med. univ.

DR. AHČIN M.

LJUBLJANA, Privez 20

ordinira od 2. do 4. ure

Telefon 3256

12802

Znanost in tehnika

koristita samo onim, ki ju znajo uporabiti. Krepljena Ovomaltine, remek-delo znanosti in tehnike, je dnevni predžuj-

nek vseh onih, ki žele ohraniti zdravje in nezmanjšano sposobnost dela

mno za njegova brezplačna predavanja v Ljubljani nekaj lepših diapozitivov naših planin. Bleda, Bohinja in Ljubljana in mu jih poslal na Dunaj. Sedaj je prejel klub z Dunaja pismo, v katerem g. Rittmann piše med drugim: »V teku svojega obilnega udejstvovanja v predavanjih s skopističnimi slikami in s smučarsko gimnastiko nisem doživel še v nobeni državi tako skrbne in vzorne organizacije kakor prav v nepozabni Jugoslaviji. Vaše diapozitive, za katere se vam še enkrat zahvaljujem, sem prajel baš dve uri pred pričetkom svojega predavanja na Dunaju, tako da sem jih mogel še uporabiti kot uvod v to predavanje. Krasni posnetki vašega jugoslovanskega Matterhorna (Jalovca) so povzročili med množičnimi poslušalci naravnost navdušene vzkliske. S častno besedo vam obljubljam, da bom v znak zahvale za vašo jugoslovansko gostoljubnost predaval vse vaše diapozitive z vštetiimi onimi z Bleda pri vseh svojih bodočih predavanjih s primernimi besedami odkritosrčne hvalečnosti in alpskega navdušenja za vašo prekrasno deželo. K temu moramo pripomniti, da bo g. Rittmann predaval v bodočih tednih razen po Avstriji tudi po češkoslovaškem, po Nemčiji in po Nizozemskem, kjer bo povsod predaval tudi omenjene naše slike. S tam bo g. Rittmann vzbudil zanimanje za naše kraje na daljnem severu kar moramo glede na tujsko-prometno propagando z veseljem pozdraviti.

* Tujski promet v oktobru. V preteklem mesecu se je mudilo v Ljubljani skupno 3614 tujcev, od teh 2531 Jugoslovencov. Iz ostalih balkanskih držav jih je bilo 17, iz Avstrije 384, iz češkoslovaške 102, iz Italije 228, iz Nemčije 230, iz Francije 23, iz Anglije 6, iz Poljske 17, iz ostalih evropskih držav 29, iz Severne Amerike 18, iz Južne Amerike pa 2. Iz Afrike so pripotovali v Ljubljano 4 gostje. Nočnin je bilo 8289.

* Sokol I. Tabor proslavi v soboto 19. in nedeljo 20. t. m. 25 letnico obstoja. Prvi dan bo posvečen telovadbi ter se bo vršila slavnostna akademija, a druga dne bo koncert družbene godbe, čemur sledi družabni večer s plesom. Obkraj bo začel ob 20. Prijetelj Sokola in sokolstva sploh, pridružit se društvenemu članstvu in pridite v obilnem številu na obe prireditvi. S svojim posetom boste poplačali vsemu dosedanjemu delavnemu članstvu njih trud, ki so ga imeli v teku tega leta, a novi rod boste podžgali, da bo verno sledil prednikom in jih po možnosti nadkrihli. Zato vsi na Tabor ob srebnem jubileju!

* Hymnus Slavicus. Skladatelj Matija Bravničar je imel na simfončnem festivalnem koncertu v maju velik uspeh s svojo največje uverturo »Hymnus Slavicus«. Uverturo je napravil na razpis Ljubljanske Filharmonijske družbe. Takrat pa je vložil tudi še eno uverturo, ki nosi naslov »Kralj Matjaž«. Ta je pisana ravno tako za veliki simfončni orkester in bo izvajana na prihodnjem simfončnem koncertu Glasbene Matice Ljubljanske pod vodstvom ravnatelja Poliča. Izvajal jo bo pomožni operni orkester. Poleg Bravničarjevega »Kralja Matjaža« sta na sporedu dve veliki deli za solj, zbor in orkester in sicer Stravinskovega »Simfonija psalmov« in Szymanovskega »Nočni spevi«. Vsa dela se prvič izvajajo na javnem koncertu v Ljubljani, kar pomeni za naše glasbeno življenje vsekakor pomemben dogodek.

* Šentjakobska knjižnica v Ljubljani si je zadnje čase nabavila prvovrstne novitice iz češke, ruske, francoske, italijanske in angleške književnosti v originalu. Knjižnica bo najbrž že od ponedeljka 14. t. m. jela posloovati v svojih novih večjih lokalih v hiši Slovenske Matice na Kozgremem trgu št. 7.

* Predavanja podružnice sadlarskega in vrtnarskega društva se prično jutri zvečer ob pol 19. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi, ko bo kot prvi predaval dvorni svetnik g. Josip Rustia o varstvu ptic. Vstop članom in tudi nečlanom prost.

* Nesreče in pretep. Pri prenašanju pohištva se je v ponedeljek zvečer ponesrečil postrežek Urban Dolmar. Na stopnicah neke hiše v Vegovi ulici mu je spodrslilo in se je hudo pobil po obrazu in na rokah. — 4 letni sinček posestnika Rudolfa Mlakarja iz St. Vida je padel z mize in si zlomil levico. Posestnikov sin Franc Lomišek iz Gozda nad Kamnikom je podiral v hosti drevesa in se je hudo vsekval v levico. V splošno bolnico so včeraj pripeljali tudi žrtev napada delavca Franca Slatnerja, uslužbenega pri sreskem cestnem odboru v Kamniku. V Godiču ga je izzval neki France Kregar, ki se je nedomoma zapodil proti njemu z odprtim nožem v roki. Neoboroženega Slatnerja je podviljan nasprotnik 32 krat sunil z nožem kamor je pač zadel. Slatnerjevo stanje je precej resno, vendar zaenkrat še ne smrtno nevarno.

* Življenje in umiranje v Ljubljani. V oktobru se je rodilo 91 dečkov in 83 deklic; mrtva se je rodila 1 deklica. Umrla je 67 moških in 64 žensk, od teh domačinih 37 moških in 34 žensk, tujcev pa moških in žensk po 30. V zavodih je umrlo 43 moških in 46 žensk. Vzrok smrti so bili: tuberkuloza; tifus 1, malarija 1, davica 1, (tulec), druge nalezljive bolezni 2, jetika na sopljih 14, možganska jetika 1, druge oblike jetike 3, ras 12 (7 domačinov), bolezen na srcu 7, pljučnica 6, driska in vnetje črevesa pri otrocih pod 2 letoma 20 (največ tujcev, namreč 15), kila 1, vnetje slepiča 1, krčenje jeter 1, vnetje ledvic 1, porodniška mrzlica 1, prilojena slabost 6, starost 11 (domačinov 10), Zanimivo je starostno razmerje med umrlimi moškimi in ženskami. V mladostnih letih je umrlo več moških kakor žensk. Nad 70 let starih je umrlo le 5 moških in 15 žensk, vsi domačini. Mestnemu fizičarju so bile oktobra prijavljene telet nalezljive bolezni: skupina tifuznih bolezni 5, gripa 1, škrtična 5, davica 9 (vsi v izolirani bolnici), šen 1 in tetanus 1.

* Smrt starega darjara. Na Sv. Petra cest pri hišo št. 2, so našli stanovalec včeraj jutraj na tleh neznanega moškega, ki se dolgo ni ganil. Slednjič so pristopili ljudje bližje in opozorili na neznanca tudi stražnika. Ta ga je skušal dvigniti, a ni šlo. Mož namreč ni bil vinen, kakor so domnevali ljudje, marveč je bil le zelo oslabiljen. Reševalni avto je moža prenesel v bolnico, kjer pa je popoldne umrl. Bil je to 60 letni Jurij Mrak, upokojeni darjar iz Male Kostrevice pri Ljilji. Nesrečen je umrl za jetiko.

Moderne zimske plašče

v veliki izbiri in po najnižjih cenah dobite

pri Elite

damski in moški konfekcija

Ljubljana, Prešernova ulica 7

* Usoda izgubljenega sina. Zaradi vroma v materino stanovanje, iz katerega je potem odnesel svojemu bratu zimske suknje, lakaste čevlje, modne sive hlače in moško srajco v skupni vrednosti 1715 Din, se je včeraj zagovarjal pred malim senatom mlad trgoveški potnik A. R., ki je že zgodaj zašel na stranska pota in je nedavno presedel 8 mesečno strogo kazen. Izgubljen sin je tatvino priznal, vsem pa je zanikal. Mat in brat sta pričala proti obtožencu, ki sploh ni obrnil pogleda na žalostno silovito mater. Obsojen je bil na eno leto robije. Sodbo je ravnodušno sprejel. Ne da bi se obrnil do matere, je zahteval, da mu mora mati prineseti vse njegove reči v zapor. Prosil je tudi za 14 dni odloga, kar mu je predsednik senata odbil. Mati je s težkim srcem vzkliznila: »Zahvalja bi Boga, da te nikoli več ne vidim!« Državni tožilec: »Žalostno, da se mora mati v javni dvorani tako izraziti o svojem sinu.«

* Sodna razprava pred Justično palačo. Na pločniku ob Justični palači v Cigaletovi ulici se je včeraj popoldne zbrala prapetra množica. Na kmečkem vozu so pripeljali iz Stožice pri Ježici več nedodelanih štedilnikov, ki jih je svoj čas zarubil izvršilni organ nekemu tamošnjemu kličavničarju za terjatve mnogih upnikov. Lastniki zarubljenih predmetov pa so zahtevali izločitve ter je danes sodnik dr. Vladim Rupnik razpravljaj o zadevnih tožbah. Del razprave se je vršil kar pred Justično palačo in so natanko pregledali vsak nedodelan štedilnik. Pozneje se je razprava prenesla v soboto št. 16, kjer je bilo zasli. Samih 15 prič. Nedodelani štedilniki se bodo pač izločili iz rubežnega zapisa, ker so lastniki dokazali, da so oni dali ključavničarju material, da bi jim napravil štedilnike.

* V počastitev spomina dr. Konrada Voduške je daroval g. dr. A. Smole 100 Din za slepe

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730.

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri

velesenzacija:

„WINGS“

Velika ljubavna drama zračnih herojev.

Cene najnižje Din 2.—, 4.—, 6.—.

Hitite, da ne zamudite, ker je vsak film na sporedu samo 2 dni!

nov na trg in je sploh naiposnejši gledališki konkurent. Vendar pa vse kaže, da »deske, ki pomenijo svet«, ne bodo nikoli izginile s sveta.

Kako zna publika ceniti neposredno umetniško ustvarjanje, je jasno pokazala proslava 70letnega obtoja berlinskega novinarkega Zdrženja. Veliki slavnostni koncert, ki so ga izvajali berlinski gledališki prominenti in ki se je vršil v ozornim razstavni palači na Kaiseradam, je bil do zadnjega kotička nabit z deset tisoč poslušalec, da si so ga po radiu prenašale vse nemške in tudi mnoge inozemske radijske postaje. Po slavnostnem govoru pisatelja Ludvika Fuld se so nastopili pod vodstvom generalnih glasbenih ravnateljev najodličnejši predstavniki sodobne nemške gledališke umetnosti vseh panog.

V znamenju proslav je tudi Nemško gledališče ein der Schumannstrasse, ki je danes vodilni dramski oder v Berlinu. Tam, kjer je nekdo pripravil pot mlademu Gerhardu Hauptmannu tedaj ravnatelj Otto Brahms, proslavlja danes še mladeniškega, dasi si volaslega starika ob njegovi sedemdesetletnici znameniti nemški režiser Karl Heinz Martin, ki je po odhodu Maxa Reinhardta iz Berlina prevzel vodstvo tega gledališča. V ta namen je uprizoril naturalistično »Rozo Berndt« s Paulo Wesely v naslovni vlogi. Protagonistka je prišla semkaj preko dunajskega Reinholdovega gledališča in dr. Josefstadta iz Nemškega gledališča v Pragi. Ime kaže, da je slovanskega porekla; no, danes jo že štejejo med prve nemške dramske umetnice.

Uprizoritev je dosegla močan uspeh in potrdila znova sloves znamenitega mojstra moderne režije.

Tudi Volksbühne igra na čast Hauptmannu njegovo »Podzance« v Hilpertovi režiji s Katice Dorsch in Evzenom Klöpferjem. Med tem ko se je prejšnja Hilpertova režija Golejvega »Revizorja« na tem odru dočela ponesrečila — podali so ga preveč po nemško — zaznamujejo »Podzance« kar odlični uspehi.

Igrajo danes v Berlinu še vse mogoče; omenbe vredne si mi vidi Shawov »Pigmali« z Greto Moosheim v režiji Oskaria Homolke. Komad v tej režiji ima za seboj že 25 vpriizoritev. Za kratko časa nas je obiskal tudi Moissi in znova »zasvetil« s Fedjo v »Živem mrtvecu«.

Državno gledališče je uprizorilo v svoji glavni zgradbi »Unter den Linden« po daljšem času Wagnerjevo »Mojstre-pecve«. Največ zasluga za uspešno delo si je pridobil znameniti dirigent Villem Furtwaengler. To je danes najjačji nemški talent na tem polju in vsi njegovi simfončni koncerti so v naprej razprodani.

Pa tudi Mestna opera ne zaostaja. Verdi-jev »Ples v maskah«, pod taktirko Fritz Buscha, ki je opore vodil s pravo romansko vero, pomeni dozdokaj v letošnji operni sezoni. Ze imena sama (n. pr. Maria Nemeth, Koloman Pokady, Sigrid Onegin) povedo mnogo. Redkokdaj imaš priliko, zaletiti pri tujakinih pevcih toliko kulture v petju, da ne govorim o estetskem čutu za stil Belcanto, ki ga zahteva italijanska opera, je za tujakine polnomanje in okus povzeca ka-

kor tudi za občinstvo vedno — dokaj trd oreh!

Najbolje pa cvetijo kupčija pri Rotterjih. Bratje Rotter imajo namreč koncern gledališč v Berlinu in tudi drugod; na teh teatirih gospoduje opereta. Prav ta panoga vedre umetnosti vodi najhujši boj z zvočnim filmom. Kakor pa je videti, zmaguje na vsej fronti. Od filmarnih operet se namreč doslej še nobena ni obnesla popolnoma. Ker je obisk filmskih operet cenelši, je bil razumljiv strah gledaliških igralcev. Te so namreč filmska podjetja najela za enkratno iziranje, nato pa odslavila Vso nadaljnjo eksploatacijo filmarne operete so postavili zainteresirani ljudje na kupčijsko bazo in so seveda zaslužili ogromne svote v primeri s plačanimi gažami igralcev. Tako naj bi se torej igralci po odigranju svojih vlog lahko sprebadali, njih delo pa naj bi v ogromnih pomnožitvah služilo in napolnjevalo žep filmskim tvrdkam odnosno njih delničarjem. Filmske akcije žanjejo lepe dividende. Pa se je k sreči pokazalo, da se živa gledališka predstava le ne da prekositi! O tem danes tukaj ni več debate. In zato cveto operetna gledališča in so visoko aktivna. Vodi, kakor rečeno, Rotterjev koncern, in sicer brez vsake druge podpore ali državne subvencije. Seveda je pri tem tehtno predvsem to, da v Berlinu kot vselejmo lahko izražajo eno delo po več mesecev in v več zasedbah. Glavno vlogo pri tem pa ima dejstvo, da je vsak posameznik na svojem mestu in da ni nihče — zastojni plačani!

Rekod je letos dosegla Fritz Massary v novi Straussovi opereti: »Žena, ki vé, kaj

hoče!« Ta že visoko priletna dama še vedno dominira in je v svoji stroki pravi fenomen. Prav lahko ji šovek verjame vse materialne utripe njezega prekipajočega temperamenta. O njeni osebnosti govori, bogastvu esprija in njenem estetskem dovršenem podajanju, ki je dosledno v liniji do najhrabrejšega pregiba prsta na roki, bi lahko pisali cele knjige.

u. Slovensko zdravniško društvo ima redni znanstveni sestanek v petek 11. t. m. ob 18. na internem oddelku obče ar. zdravne bolnice v Ljubljani. Predava s. dr. A. Brecl: Stigmatizacija in medicina (nadaljevanje, diskusija in konec).

u. Enoletniki 1913-14 bivšega belgijskega pešpola v Ljubljani št. 27. se slišemo v soboto 12. t. m. ob 20. pri Slamiču na Gosposvetski cesti (knečka soba). Roplj Edo.

u. JNAD »Jadrane«. Danes v sredo bo ob 20. 26. redni občni zbor za zimski semester v društveni četlalnici z običajnim dnevnim redom. Udeležba za vse člane obvezna! — Vse cenjene pesalce in pesalke vabimo na plesno vajo, ki bo jutri v četrtek v dvorani Trgovskega doma. Igra »Ronny Jazz« Vodi s. Jenko. Začetek točno ob 8 uri.

u. Slava ljubljanske vojaške bolnišnice. Stalna vojaška bolnišnica dravske divizije obseja oblasti in dravske bolnišnice četa bosta 14. t. m. slavili svojo slavo s br. bratov Kuzne in Damjana. Služba božja in rezanje kolača bosta ob 10. v dravski bolnišnici četi. Popoldne pa bo vojaška zabava.

u. Krajevna organizacija JRKD v šiški prireditelj na Martinovo nedeljo 13. t. m. v hotelu »Bellevue« nagrajno streljanje. Streljalo se bo ob 10. ure dalje do večera. Najboljši strelci prejmejo lepa darila. Na to prireditelje vabimo vse, posebno pa naše vrste šiskarje.

u. Izbrani družabni plesni tečaj v K. z. in je vsako sredo ob pol 21. Drveni bo predvajal mojster Jenko revijo vseh letošnjih novitet. Vabljeni!

u. Klub ljubiteljev sportnih psov v Ljubljani bo imel ob 10. letnici svojega obstoja v sredo 9. t. m. ob 20. v novi dvorani hotela Metropol izredni občni zbor, združen z družabnim večerom vseh svojih sodanlih in bivših članov ter vseh prijateljev kinologije.

u. I. delavski umetniški plesni večer »Svobode« in »Zarje« do 9. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Plesne umetniške pesalka Katja Delakova, znana že po svojih sijajnih nastopih na delavskih prosvetnih večerih in na plesnem večeru v operi. Večer bo lep. Vstopnice v Delavski zbor ob 8, 6, 4, in 2 Din.

u. »Preporočila« opozarja cenjene pesalke in pesalce, da bo prihodnja plesna vaja v nedeljo. Začetniki bodo imeli pouk že ob pol 20. Vodi s. Jenko, igra pa »Ronny Jazz«. Vstop dovoljen samo članom in po članih vpeljanim gostom!

Iz Maribora

a. Ljudska univerza. Drveni ob 20.15 bo predaval znameniti pianec in piezalec g. H. Stezak z Dunaja s spremljevanjem 120 krasnih skioptičnih slik o svojih divnih gorških turah na Kavkazu. Odkril nam bo le še malo znan svet z najrazličnejšimi človeškimi rodovi in plemen. Predvsem pa bo govoril o orjaških gorah, o večnih ledenikih, o vrhovih, na katere se ni stopila človeška noga. Predavatelju in njegovim tovarišem pa se je posrečilo v smrti nevarnosti zlonisti silo nekaterih takih devinskih vrhov. — V petek ne bo predaval prof. g. Baš o 400letnici turških vpadov na slovensko ozemlje.

a. Pedagoški teden. Predsinočnim je bil posvečen Antonu Martinu Slomšku in njegovim nazorom o vzgoji glede na takratno dobo. Predaval je prof. Jeraj. Sinoči pa je bilo predavanje v obliki razgovora med učiteljem Vrancem in železniškim uradnikom Grampovčanom kot očtom, o šoli in domu. Oba večera sta bila prav dobro obiskana. Za vsa predavanja vlada veliko zanimanje.

a. Gradnja novega mostu čez Poljskavo. Večraj so pričeli delavci graditi na veliki državni cesti Maribor—Ljubljana čez potok Poljskavo pri Gornji Poljskavi pri km 119.300 nov železobetonski most. Zaradi tega bo ves vozni promet čez dosedanj most v prihodnjih tednih zaprt in bo usmerjen v časi gradnje novega mostu čez Spodnjo Poljskavo in sicer od odcepa bakovinske ceste proti Pragerskemu pri km 115.500 (Jožev brez) do Spodnje Poljskave. Nadalje po banovinski cesti iz Spodnje na Gornjo Poljskavo na državno cesto pri km 120.500.

a. Nesreča pri delu. V ponedeljek popoldne je kopal delavec Anton Ferlež iz Gubčevce ulice na Pobrežju temelje za novo hišo. Neprizadovoljen pa se mu je zvalil na nogo težak kamen in mu jo zmečkal. Ferlež je reševalni avtomobil prepešal v bolnišnico.

Iz Celja

e. Obrtno nadaljevalno šolo v Celju obiskuje letos 327 članov obrtnega naraščaja, in sicer 280 vajencev in 47 vajenk. Od teh jih je iz mesta 239, iz okolice 85 in iz štorske livarne 3. Po obrtnih je razdelitev naslednja: stavbni obrti 95, mehaniko-tehniški 47, umetni obrti 20, živinski 31, oblačilni 108 in od drugih obrtov 26 učenecv in učenk. Po narodnosti je 317 Slovencev, 8 Hrvatov in dvoje Nemk. Po veroizpovedi so vsi katoliki. 280 vajencev je razvrščenih po strokah v 11 razredih, in sicer v 5 prvih, 3 drugih in 3 tretjih strokovnih razredih. V novem šolskem letu sta bila uknjena dva stara pripravljala na razreda; namestu njiju je ustanovljen še 1 prvi razred E in 1 tretji strokovni razred C za krojače in krojačice. V vseh prvih in drugih razredih poučuje učitelji iz mestne in okoliške narodne ter mešarske šole; kvalifikacija za ta pouk so si pridobili s tečajnim izpitom na tehniški srednji šoli v Ljubljani. V tretjih razredih A, B in C pa poučuje priznani strokovnjaki iz obrtnih krogov ter 1 inženjer, 1 profesor, 1 zdravnik in akademski krojne stroke. Obrtna šola bo spomladi praznovala 50-letnico obstoja. Celjski obrtni krogi, ki so bili za to svojo šolo vedno vniti, naj tudi v tem šolskem letu, ko preživljamo hude in težke čase, podprejo šolo z rednim pošiljanjem svojih vajencev in vajenk k pouku in skrbijo za točno plačevanje mesečne ukovine. Zasluga obrtnikov je, da je celjska obrtna nadaljevalna šola po 50 letih na tako visoki stopnji. Zato bo ta šolski jubilej obenem tudi častni jubilej obrtnih stanov Celja in okolice.

e. »Celjski grofje« na celjskem odru. V petek bo gostoval mariborski gledališče s »Celjskimi grofji« v Ljubljani in Mariboru izborna uspešno zgodovinsko dra-

mo pisatelja in režiserja Bratka Krefta. Drama se godi v dolnem celjskem gradu leta 1428. Ker je to gostovanje zvezano z velikimi stroški (sodeluje ves dramski ansambel in je treba vse kuliserije prepeljati v Celje), veljajo za to predstavlo povisane cene.

e. Nasilen brezpoletni. K 33-letni namemci Ani Margoletovi na Trnovem hribu pri Laškem je prišel 4. t. m. brezposelni Alojzij Škrt od Sv. Jedrti in prošil za podporo. Ker mu najemnica ni ustregla, je pograbil sekuro in napadel Margoletovo. Poškodoval jo je po glavi in telesu. Margoletovo so prepeljali v celjsko bolnico.

e. Usodni padec s koleca. Ko se je vračal 45-letni šef pisarne tvrdke P. Majdič na Sp. Hudinji g. Vinko Majdič v ponedeljek popoldne s kolecom domov, je padel tako nesrečno s koleca, da si je zlomil levo nogo. Pozvali so reševalni avto, ki je odbrl s ponesrečenecem v celjsko bolnico.

e. Mestni kino. Danes ob 20.30 senzacionalni spionážni zvočni film »X-27« (»Oncelščena«). V glavni vlogi slovi Mariena Dietrichova, znana iz filma »Sinji angele«.

Rasputin
Demon žensk

Iz življenja na deželi

Iz Ptuj

j. Javna telefonska celica na naši poti je zelo pomanjkljiva. V celici je komaj toliko prostora, da lahko stoji v njej normalno rejen človek. O kakih svetlobnih ali kakem pulzu za beležbe pa sploh ni govora. Ker ni zadostne izolacije, lahko pogovore posluša vsakdo, ki slučajno pride v prostor pred brzojavno dvorano. Če obljubljeni nava modernca celica je pa dosedaj ostala le pri obljubi. Ptuj kot trgovsko mesto nujno potrebuje moderno celico in prosimo pošto direkco v Ljubljani, da naši prošnji ustreže, če že ne drugače, naj se vsaj sedanja celica primeroma razširi in se montira v celici potrebna električna luč in pult za pisanje.

j. Kino »Rdeči križ« bo predvajal v sredo in četrtek ob 20. »Vihar na Montblancu«.

Iz Kamnika

ka. Dvajseto obletnico kumanovske bitke je Kamnik proslavil dostojno kakor se spodobi mestu, ki je ob nekdanji slovel kot ena najzavrednejših narodnih trdnjav. Velika dvorana gasilnega doma je bila nabito polna občinstva, ki je z dolgotrajnim odbovanjem dokazalo, da se izvajanja govornikov napravila nanj globok vtis. Spreved po mestu je bil dostojen zaključek lope uspele proslave. Tudi za obletnico nesrečne rapalske pogodbe bo Kamnik dokazal da ni še pozabil na brate onkraj meje.

ka. Na živinski sejem je bil večerj prav slab dogon živine. Vzrok je bil v tem, ker se je prejšnji dan vršil sejem v Mengšu, ki je bil jako dobro obiskan. Zaradi velikega števila kupcev so se razvijale živahne kupčije. Povpraševanje je bilo posebno veliko po prašičih za reja, ki so bili vsi prodani po povprečni ceni 10 Din za kg žive teže. Za dobro rejene vole so ponujali do 5.50 Din za kg.

★
PODLIPA PRI VRHNIKI. V nedeljo 30. oktobra smo imeli pri nas največji shod, kar jih naša fara pomne. Udeležba je bila izredno velika, kar kaže, da naša vsedržavna JRKD vsespodov prodima. Pri je govoril ban g. dr. Marušič in zlasti podudrjal, naj nas ljubezen do skupne domovine in kralja tesno drži zlasti v teh hudih časih, da jih bomo laže premagali. Narodni poslanec g. Albin Koman je podal izčrpano poročilo o delu v Narodni skupščini. Vrhniški župan g. Hočevar je imel na zborovalce lep domoljuben govor, sreški tajnik JRKD g. Borštnik pa je pozval omahlivce, naj se tudi oni organizirajo. Lepo uspeli zbor je vodil tukajšnji šolski upravitelj g. Podobnikar. Tudi pri nas bomo ustanovili krajevno organizacijo JRKD.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Sreda, 9.: Strast pod brestič. C.

Četrtek, 10.: Marij. B.

Petek, 11.: Zaprt (generalka).

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 9.: Zaliubljen v tri oranže. Sreda.

Četrtek, 10.: Fra Diavolo A.

★

Iz drame. »Strast pod brestič, drama iz življenja ameriških farmarjev, ponove dravi. Delo je napisal ameriški pisatelj O'Neill, ki je pri nas znan že po drami »Ana Christie«.

★

★

★

★

★

Gospodarstvo

Statistika jugoslovnskih bank

Savez novčanih zavoda v Zagrebu je pravkar sestavil zanimivo statistiko o jugoslovnskih bankah. Iz te statistike je razvidno, da je čisti dobiček bank (brez hranilne in zadržanih denarnih zavodov) lani padel na 178.2 milijona Din nasproti 269 milijonov Din v letu 1930, in 287.2 milijona Din v letu 1929. Čisti dobiček bank se je torej lani v primeri z zadnjim konjunktornim letom 1929, zmanjšal za preko 100 milijonov Din. Pri tem je značilno, da izkazujejo male banke, ki jih je vse polno v dunavski in moravski banovini navzile kreditni krizi (zaradi izredno visokih obrestí, ki jih pobirajo) še vedno prav znatne dobičke, tako da izplačujejo mnogi taki zavodi 35 do 50% dividende.

Vsega je v naši državi sedaj 640 bank. So to večinoma male banke v južnih pokrajinah naše države, ki so se morale razvijati v provinci le zaradi tega, ker tam ni razvilo v večji meri kreditno združništvo. Ta številnost malih bank je v veliki meri kriva visoki obrestni meri, ki vlada v teh pokrajinah in ki jo zlasti čutili tamošnji kmetje. Pa tudi iz narodno-gospodarskih razlogov to zelo škodljivo, da se v bankarstvu naložena sredstva delijo na toliko malih zavodov, ki imajo večinoma manj kakor en milijon Din delniške glavnice. Režijski stroški, ko pri takem poslovanju seveda mnogo večji kakor pa pri večjih zavodih. Jasno je, da se bodo morale te male banke držati samo tako dolgo, dokler se bo mogla držati sedanja visoka obrestna mera. Zato je nujno potrebno, da pride čim prej do združitve takih malih bank v večje zavode.

Zanimiva je statistika bank po posameznih banovinah glede števila kakor tudi glede lastnih sredstev (glavnica in rezerv) kakor sledi:

	število bank	glavnica in rezerve
dravska banovina	11	127.3
savska brez Zagreba	84	82.1
vrbaška	22	37.9
primorska	12	82.7
zelska	33	72.0
drinska	69	300.5
dunavska	173	247.1
moravska	92	168.2
vardarska	51	142.6
Beograd-Zemun-Pančevo	63	872.4
Zagreb	30	812.6
skupaj	640	2896.0

Kakor je iz gornjega pregleda razvidno, znašajo vsa lastna sredstva 640 jugoslovnskih bank 2896 milijonov Din. Od tega odobade 1685 milijonov na banke v Beogradu in Zagrebu. Zagrebške banke imajo, čeprav so mnogo močnejše kakor beograjske, manj lastnih sredstev kakor beograjske, zato na imajo neprimerno več hranilnih vlog. Hranilne vloge pri zagrebških bankah znašajo namreč 4117 milijonov Din, to je skoro polovico vseh hranilnih vlog pri jugoslovnskih bankah, medtem ko znašajo hranilne vloge pri beograjskih bankah, čeprav imajo celo več lastnih sredstev, le 850 milijonov Din, torej niti eno četrtino toliko, kakor pri zagrebških.

Lastna in tuja sredstva jugoslovnskih bank so znašala navzile zmanjšanje stanja hranilnih vlog ob koncu pre. leta 11.8 milijarde Din, pri tem samo hranilne vloge 8.9 milijarde Din. Blagajniška sredstva z žirovnimi dobroimetji ter devizami in valutami so znašala lani ob koncu leta 933 milijonov Din, vrednostni papirji so bili vneseni v bilance s 1112 milijoni, menice s 4571 milijoni, dolžniki z 8112 milijoni, dočim znaša skupna bilančna vrednost nepremičnin 840 milijonov.

Gospodarske vesti

— Hranilne vloge pri Poštni hranilnici so ob koncu oktobra dosegle vsoto 402.5 milijona Din, to je za 19 milijonov Din več nego ob koncu prvega letošnjega polletja in za skoro 100 milijonov Din več kakor ob koncu lanskega oktobra. Tudi tekočve vloge so znova narasle in so dosegle najvišje stanje v zadnjih dveh letih. Na čekovnih računih Poštne hranilnice je bilo ob koncu oktobra naloženih 892.7 milijona Din, to je za 60 milijonov več nego ob koncu preteklega meseca in za 190 milijonov Din več nego ob koncu lanskega oktobra. Skupni mesečni čekovni promet, ki se je v letu 1929 in 1930 stalno gibal med petimi in šestimi milijardami, je že lani v decembru padel pod mejo petih milijard, letos v marcu pa celo pod 4 milijarde. Pretekli mesec pa se je privrkat zopet dvignil preko 5 milijard. Znašal je 5112 milijonov Din.

— Kotiranje grških kompenzacijskih bonov na naših borzih. Kakor znano je po novem kompenzacijskem sporazumu z Grčijo plačilni promet s to državo urejen tako, da izda Grška banka za 65 odst. vrednosti našega izvoza devize, za ostalih 35 odstotkov pa tako zvane kompenzacijske bone v dražmah, ki se potem lahko uporabijo za plačilo uvoza grškega blaga v Jugoslavijo. Ti boni so prenosljivi in jih izgovoril lahko podajo, če se podpisajo na hrbet listine, kakor se to dela pri čekih. Sedaj je finančni minister z odlokom od 1. novembra odobril, da se trgovina s temi boni Grške banke lahko vrši preko domaših borz v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, tako da bodo izvorniki našega blaga v Grčijo lahko te bone preko borz prodajali uvoznikom grškega blaga, ki jih potrebujejo za plačilo svojih obveznosti za uvoženo blago.

— Seja tarifnega odbora. V smislu čl. 1. poslovnika je predsednik tarifnega odbora pri prometnem ministru g. Josip Cugmus obvestil člane odbora, da je za 21. novembra sklicana izredna seja tarifnega odbora. Na dnevnem redu je razprava o prilogah nove železniške tarife za prevoz blaga prvi zvezek (tarifne odredbe, lokalne pristojbine, vzporedne pristojbine).

— Velika železnara v Vitkovcih postane delniška družba. Kakor poročajo iz Prage, se vršijo pogajanja za preureditev železnar v Vitkovcih, ki ima še obliko združbe, v delniško družbo. Deložni sedanje družbe so na polovico v rokah rodbine Rothschild, na polovico pa v posesti rodbine Gutmann. Delniška glavnica naj bi po izvršeni transakciji, ki jo pripravljajo Živnostenska banka, znašala 600 milijonov Kč.

— Vranjevaška srbška štedionica pod zaščito 5. Ministrski svet je na predlog trgovinskega ministra odobril, da se Vranjevaški srbški štedionici d. d. iz Novega Bečaja odobri zaščita po § 5 zakona o zaščiti kmetov. Vranjevaška srbška štedionica

ca je majhen denarni zavod, ki ima pol milijona Din delniške glavnice.

— Anglija opušta klavzulo o največjih ugodnostih. V zvezi s sklepi konference v Ottavi bo angleška vlada po londonskih vesteh še ta teden sklepala o važnem trgovinsko-političnem koraku, ki naj bi ustvaril popoln preokret v osnovah angleške trgovinske politike. Gre za to, da se klavzula o največjih ugodnostih v 44 trgovinskih pogodbah odstrani ali pa bistveno omeji.

— Oddaja zgradbe municejskega skladišča v Slovenski Bistrici se bo vršila potom ofertne licitacije 17. t. m. pri inženjerskem oddelku komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 6. decembra ponudbe glede dobave 500 m bakrene žice. — Dne 6. decembra se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani ofertna licitacija glede dobave raznega kretniškega in drobnega železnega materiala za gornji stroje.

Borze

8. novembra.

Na ljubljanski borzi ale se danes devizi London in New York nadalje okrepili pri nadalje neopremenjenem tečaju za Curih. Tudi devizi Trst in Praga sta bili čvrstejši, dočim je Berlin popustil.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila Vojna škoda pri tečaju 191 — 192 nadalje prilično čvrsta, toda brez prometa. Zaključki so bili samo v 7% Blairovem posojilu po 31 in 33 ter v delnicah Narodne banke po 3085 in 4000.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2312.63 — 2323.99, Berlin 1361.80 — 1372.60, Bruselj 799.96 do 808.90, Curih 1108.35 — 1113.85, London 190.03 — 191.63, New York ček 5730.47 do 5738.73, Pariz 225.79 — 226.91, Praga 170.40 do 171.40.

Zagreb. Amsterdam 2312.63 — 2323.99, Berlin 1361.80 — 1378.60, Bruselj 799.96 do 802.90, London 190.03 — 191.63, Milan 294.13 do 296.53, New York kabel 5752.47 — 5780.73, New York ček 5730.47 — 5738.73, Curih. Pariz 20.3725, London 17.18, New York 519.12, Bruselj 72.175, Milan 26.58, Madrid 42.45, Amsterdam 208.6375, Berlin 123.05, Stockholm 91, Oslo 87.50, København 89.50, Sofija 3.74, Praga 15.33, Varšava 58.13, Bukarešta 3.085.

Efekt

Ljubljana. Vojna škoda 188 — 192, 7% investicijsko 46 — 49, 8% Blair 35 bl., 7% Blair 31 — 33, Rušne 125 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škola 191 — 192, za november 188 — 192, za december 188 — 192, 4% agrarne 21.25 — 24, 6% bežlusk 30.50 — 31, 7% Blair 31.25 do 32.25, 8% Blair 42 bl., 7% Drž. / lipotek, banka 40 — 45, bančne vrednote: Narodna banka 5970 — 4000, Priv. agrarna banka 212 — 215.

Beograd. Vojna škoda 189 zaklj., 7% investicijsko 47 bl., 4% agrarne 22.50 zaklj., 6% bežlusk 32.25, 31.75 zaklj., 8% Blair 39 bl., 7% Blair 31.50, 31 zaklj., 7% Drž. hipotek, banka 40 zaklj., Narodna banka 4000 — 4100, Priv. agrarna banka 210 — 212.

S P O R T

Pravilnik poškodbenega fonda LNP

Čl. 1. Fond upravlja odbor, sestavljen iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in 6 (šest) odbornikov.

Čl. 2. V fondov odbor imenuje vo. LNP v čl. 1. tega Pravilnika navedene osebe, lahko vse ali deloma iz vrst odbornikov vo. LNP ali pa iz vrst članstva poednih klubov JNS ali pa tudi osebe, ki niso člani klubov JNS.

Čl. 3. Predsednika in podpredsednika izvolijo imenovani odborniki Poškodbenega fonda, okrajšano: P. f. na prvi seji. Tajnik II. in blagajnik I. LNP vršijo svoje funkcije tudi v P. f.

Čl. 4. Predsednik predreduje sejam in vodi iste v P. f., zastopa P. f. napram LNP, tajnik vodi tajniške, blagajnik blagajniške posle, a podpredsednik zamenjuje predsednika. Strokovno v zdravniški referat vodi član odbora, ki je, če je mogoče, po poklicu zdravnik.

Čl. 5. Odbor P. f. donosa sklepe na sejah, ki se morajo vršiti najmanj 3 (tri) krat letno. O poteku sej je obvestiti vse odbornike bodisi potam v službenem LNP, bodisi potam objav v službi, glasilo LNP, bodisi potam dopisov ali cirkularja. Seje so sklepne, če je poleg predsednika ali pa podpredsednika navzočih najmanj še 5 (pet) članov P. f. O sejah se vodi zapisnik, a sklepi se objavljajo v službi, glasilo LNP ali potam dopisov. Na sejah se razpravlja tudi o gmočnem dotoku za P. f.

Čl. 6. Sklepi se na sejah z absolutno večino glasov. Predsednik ne glasuje, temveč, če je število glasov enako, delimna. Čl. 7. Denarna sredstva, ki se stikajo v P. f. so ona, ki jih določi redna glavna skupščina LNP ter ona, ki jih preskrbi odbor P. f., ki pa ne sme v tem pogledu obremenjevati klubov preko sklepov redne gl. skupščine LNP.

Čl. 8. O pripravih za P. f. vodi blagajnik poseben račun ter nakazuje iz tega računa podpore v višini, ki jo določi odbor P. f.

Čl. 9. Vsa imovina P. f. se naloži v pu-pilarno varan denarni zavod ter se sme uporabiti le za podpore, ki jih odobri odbor P. f. Blagajnik je osebno odgovoren za imovino P. f.

Čl. 10. Podpore se dajo le po zahtevu prvenstvenega leta, o čemer obvesti vo. LNP odbor P. f. V teku 8 dni po tem obvestilu mora odbor P. f. imeti sejo, na kateri določi višino podpor in omc, ki se jim te podpore nakazujejo. Podpore se dajo po naslednjih smernicah: a) trajanje poškodbe, b) trajanje rekonvalescence, c) posledice poškodbe za eksistenco, d) materijalno stanje igralca in kluba, katerem pripada kot verificiran član — igralec — poškodovan igralec (c) vrsto tekme, v kateri je bil igralec poškodovan in f) event. zavarovanje igralca pri drugih zavodih (OUZD, Morkur in sl.)

Čl. 11. Podpore se dajo: a) za zdravniške stroške b) za zdravila, c) za zgubo na zasužnju, ki jo je utrpel poškodovani igralec zaradi poškodbe. Podpore se dajo, v kolikor je denarnih sredstev na razpolago.

Čl. 12. Prijavo o poškodbi igralca je poslati najkasneje 48 (štirideset) ur

ZE ZOPET NE VE ODGOVORA?

Tudi njegovi sošolci so opazili, da je zadnji čas nepazljiv in brezbrizen. Toda njegov učitelj ve, da ga muči kašelj. Njegova mati naj bi mu dala

KRESIVAL

Čez nekaj dni bo zdrav in pazljiv kot nekdanj.

Dovoljeno od Min. socialne pol. in narodnega zdravja S. št. 16562 od 29. IX. 1932.

Blagovna tržišča

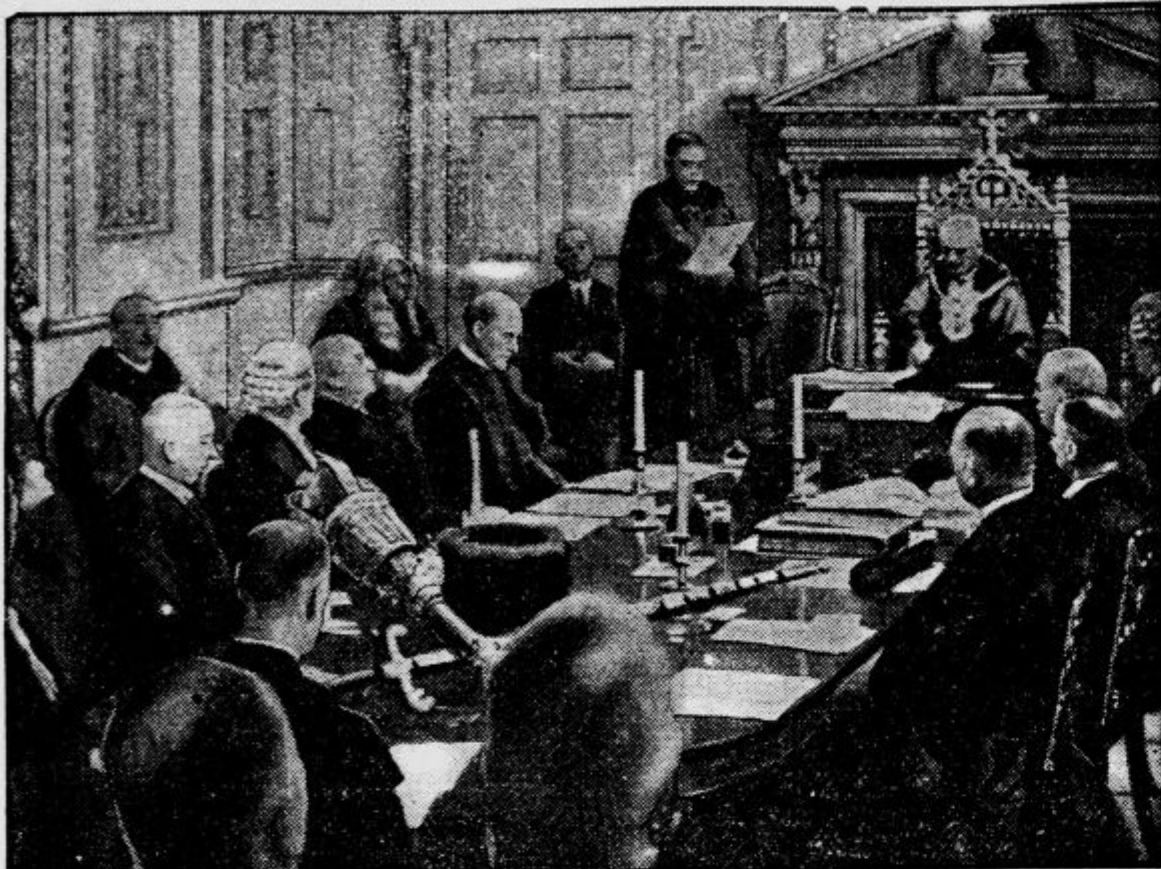
I.E.S.

+ Ljubljanska borza (8. t. m.) Tendence za les slaba. Zaključek ni bilo. Povpraševanje je za 2 vagona lipovih plohov (debelejših dimenzij, od 2 m navzgor), za 1 vagon suhih orebovih, breštovih, javorjevih in event. jesenovih suhih plohov za mizarske svrhe, za 1 vagon suhih borovih desk (4 m, 25 mm, 15-20 cm), za 2 vagona javorjevih hlobov (belih, ravnih, le malo srca, 2.10 do 2.50 m, od 40 cm navzgor), za 18 m² parjene bukovine (L. II., od 2 m navzgor, 27, 60, 70, 90 in 100 mm), za 1100 m² madrijev (smreka, jelka, 3-8 m, lombante), za 2700 božičnih dreves (1-3 m, le 200 od 4-6 m), za testone bukovne (2.20 m, 20 mm, 10-30 cm širine) in za orebove letvice (10.000 kosov, 1 x 2 1/2", 48", dolžine, 15 tisoč m² 1 1/2 x 1 1/2", dolžina 30" in 36", le prva blago za Francijo).

Iz življenja in sveta

Angleški prestolonaslednik sprejet med trgovce

V Londonu imajo že več sto let obstoječo trgovsko korporacijo, katero mora celo kralj prositi za dovoljenje, kadar stopi v City. Pred kratkim je bil v korporacijo sprejet Waleski princ, ki je moral pri ceremoniji obleči tradicionalni patrijski kožuh

Skrivnost prebavnega soka

Kako preprečimo motnje v želodcu

Za prebavo jedi izločuje telo razne soki, n. pr. v želodcu želodčni sok.

Želodčni sok vsebuje sirišče, ki zasiri mleko, pepsin in želodčno kislino, ki je samo močno razredčena solna kislina. Razne okoliščine lahko vplivajo na to, da izločuje želodec preveč ali premalo prebavnega soka.

Če ga izločuje premalo, moramo s primernimi sredstvi, primernimi dražili in jedmi, dalje z umetnim dovajanjem solne kisline skušati, da dvignemo izločevanje; kjer je izločevanje preveč, pa ga moramo zavirati z določnimi medikamenti in jedmi. Preveč želodčnega soka ni malenkost, ker nam lahko razje želodčno sluznico, povzroči zgago in želodčne krče, otekline in krvavitve. Diagnoza je lahka. Zdravniku je treba, da pacientu po poskusnem zajtrku odvzame iz želodca samo del vsebine in jo kemično preišče.

Važno je vprašanje, katere jedi dražijo ali ovirajo želodčno izločevanje. Dražijo in pomnožujejo ga vse dišave, gorčica, poper, paprika, sol, hren, vanilija itd., belo vino, likerji, med, črna kava, tobak, pečenke, krepke mesne juhe, mesni ekstrakti, močnate jedi, ne preveč sveža olja, svež kruh, jajčne jedi. Zanimivo pa je, da

je sesekljana jajčna beljakovina izvrstno sredstvo zoper zgago in da za silo rabi v to svrhu tudi mleko.

Želodčno izločevanje ovirajo: čaj, kakao, čokolada, lahek sir, sladkor, močno posladkorjene sadne konzerve, lahke maslobo, n. pr. presno čajno maslo in sveža olja, zelenjave, če jih pripravimo z dobrim čajnim maslom in rumenjakom, pivo, staro rdeče vino itd.

Najboljši pripomoček zoper preobilico kisline v želodcu je šest do osem tednov stroge diete. Najprej sestoji ta dieta samo iz hladnega mleka (tudi hlad zavira kislino); po možnosti naj bo mleko masno (smetana), 1 do 2 l na dan. Poleg tega kroglice popolnoma svežega čajnega masla. Potem pridejo rahle mlečne jedi, želeji, rumenjaki v mleku, špinata, sladke jabolčne mezge, kokišji, teletji, proseni pireji, lahek sir, morda banane. Mnogo pozneje prepečeni, toasti s čajnim maslom, nepravne juhe, jajčne jedi, kuhano meso, kuhane močnate jedi, aspik. Kot pi-jace pridejo v poštev mineralne vode brez ogljikove kisline, dobro oslajeno črno vino. Strogo prepovedane so krepke mesne juhe, črna kava, alkohol, kisle in začinjene jedi, oster sir, svež kruh, pečenka, prekajeno meso, belo vino itd.

V nasprotnem primeru za povečanje izločevanja seveda ne pridejo v poštev težke jedi, ker bi jih želodec zaradi premajhne količine soka ne prebavil.

Umetna so rahla dražila, uvažanje medikamentov (solne kisline, pepsina) krepke juhe, sokli od pečenk, majhne količine alkohola, kisa, citronin sok, sardela, aspik z mnogo limone, močnate jedi (a rahle), čaj, mleko brez smetane, toasti, mehka jajca, mlado meso. Prepovedana je med drugim močna zelenjava, svež kruh, sirovo sadje itd. Samo po sebi se razume, da more v obeh primerih pravo dieto zadeti le izkušen zdravnik.

Elektrika ga je ubila

V nekem kraju Dravske doline blizu Celovca se je te dni primerila nevarna nesreča. 26-letni posestnik čim Obemosterer je kidal gnoj iz hleva. Med delom je ugledal na žico električnega voda sedjo kokoš, katero je hotel pregnati z gnojnimi vilami. Nesreča je hotela, da je pri tem prišel žici preblizu. Žica se je utrgala in se dotaknila Obemostererjeve ce-stre, kateri je fant zaklical naj se čuva. Komaj pa je posvaril sestro, se je sam zgrudil na tla. Ubila ga je elektrika, medtem ko je ostala njegova sestra živa in nepoškodovana.

Pasji pogreb za 75.000 Din

V dobi, ko vlada povsod po svetu gospodarska kriza, se je našel v Ameriki neki gojitelj psov, ki je potreboval v mestu Ohio za pogreb svojega najljubšega psa 75.000 Din. Truplo psa so pokopali v kovinski rakvi, ki je sama veljala 30.000 Din.

Gerhard Hauptmann, največji sodobni nemški pisatelj na poti z volišča pri nedeljskih državnozbornih volitvah

Konec vojne

V torek 8. novembra je minilo 14 let, odkar je Nemčija po svojih odposlancih, Erzbergerju, generalu Winterfeldtu, ritmostru Heldorfu, grofu Oberndorfu in stotniku Vanselowu zaprosila zavezniškega pooblaščenca, maršala Focha za sklenitev premirja in uvedbo mirovnih pogajanj. Ta dramatični sestanek nemških in zavezniških zastopnikov ki je odločil konec svetovne vojne, opisuje znani nemški pisatelj historičnih romanov Bruno Brehm v svoji novi knjigi »Das war das Ende« (To je bil konec).

Nemška delegacija je prispela jutraj ob 4. z avtomobili in je potem prebrala ostanek noči v vlakih ki jo je čakal na razbiti postaji v Tergnieru. Vlak je vozil vso noč in ker so morala biti okna zastrta, pooblaščenec niso vedeli, kje so, ko jih je ob zgodnjem dnevu zbudil nenadni sunek, s katerim se je vlak ustavil. Osojbe ni hotelo na vprašanja določno odgovoriti, general Winterfeldt pa je sodil, da so se ustavili v Campiègneskem gozdu. Vso noč so se torej bili vozili v krogu. Vlak z zavezniškimi pooblaščeneci je stal že na drugem tiru.

Erzberger je povprašal po nekem francoskem častniku, kdaj bi se lahko pričela pogajanja z maršalom Fochom. Odgovor je bil: ob 10. Z umivanjem britjem, zajtrkom, potem je prešel počasi neskončni, težki čas. Potem so nemško odposlanstvo

spremlili skozi gozd do vlaka z zavezniškimi pooblaščeneci. General Weygand je odkazal Nemcem prostor in že je stopil maršal Foch z aktivko pod pazduho. Sledili so mu trije angleški mornariški častniki, med njimi admiral Hoppe in prvi mornariški lord Rossely Wemmiss ter dva tolmača. Foch se je formalno priklonil, Erzberger je stopil naprej ter predstavil Nemce. Foch je predstavil svoje spremstvo. Erzberger je izročil svoja pooblastila, nato so zavezniški pooblaščeneci odšli v sedni oddelek, da pregledajo pooblastila. »Samo Angleži in Francozi?« je zašepetal Erzberger. »Kopna in pomorska vojna sila — vrhovno poveljstvo zaveznikov,« je odvrnil grof Oberndorff.

Ze se je vrnil Foch s svojimi tovariši, se obrnil do tolmača in dejal: »Recite, da smo našli pooblastila v redu, in vprašajte, kaj hočejo gospodje od mene.« — »Prišli smo,« je odvrnil Erzberger, »da bi se pogajali o predlogih zavezniških sil glede premirja na vodi, na kopnem in v zraku.« »O predlogih!« je šinil Foch pokonci. »Povejte gospodom, da ne bom stavljal nobenih pogojev, niti se ne bom z njimi pogajal.« Foch se je nato hotel odstraniti. »Maršal, ura je preterena, da bi se prepričali o formalnostih,« je dejal grof Oberndorff francosko. »Kako želite, da se izrazimo?« »Kako želite, da se izrazimo?« Nam so besede čisto nevažne,« — »Gospodje morate sami vedeti, kaj hočete,« je dejal Foch. Nato je Oberndorff dejal, da so prišli na temelju note ameriškega državnega

Prozorna lobanja

Na zadnjem zasedanju češkoslovaških zdravnikov-röntgenologov in radiologov v Pragi je imel dr. Meiler, oficijalni zastopnik Rumunije, zanimivo predavanje o röntgenološkem reliefnem podajanju centralnega živčevja po svoji metodi.

Poskusnim živalim injicira koloidno ta-kočino (torij in likvor), nakar se možgani, oziroma njih površina pokaže v röntgenski sliki izredno jasna in do najmanjših podrobnosti. Tako bi odpadlo dosedanje mučno iskanje oteklina v možganih itd., kajti vsaka najmanjša sprememba na površini se takoj dožene po Mellerjevi metodi. Človek ima pri gledanju takšnih röntgenskih slik vtis, da opazuje možgane skozi prozorno lobanjo. Vendar pa še ni točno znano, kolikšen pomen bo imela nova metoda za prakso, ker poskusov na ljudeh doslej ni bilo.

Fotografiranje v megli

Kemikalije znane angleške tovarne za fotografirane plošče v Ilfordu so po dolgoletnih poskusih izumili ploščo, ki omogoča fotografiranje tudi v popolni temi. Plast je občutljiva po znanem principu za infrardeče žarke, ki so človeškemu očesu neznan. Ti žarki prodirajo skozi temo, meglo in saje, tako da bi v bodoče samo še skrivnost zemeljske površine pomenila praktično mejo za fotografiranje. Angleško vojno ministrstvo in admiralštvo se zanimata za to ploščo, ki bo imela velik pomen tudi za morskoro plovbo, saj bo zmanjšala nevarnost trčenj v megli in noči.

Ljudje, ki so bolni na želodčnih, ledvičnih in kamenih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadnih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinčno odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilih, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Grönland se pomika proti zapadu

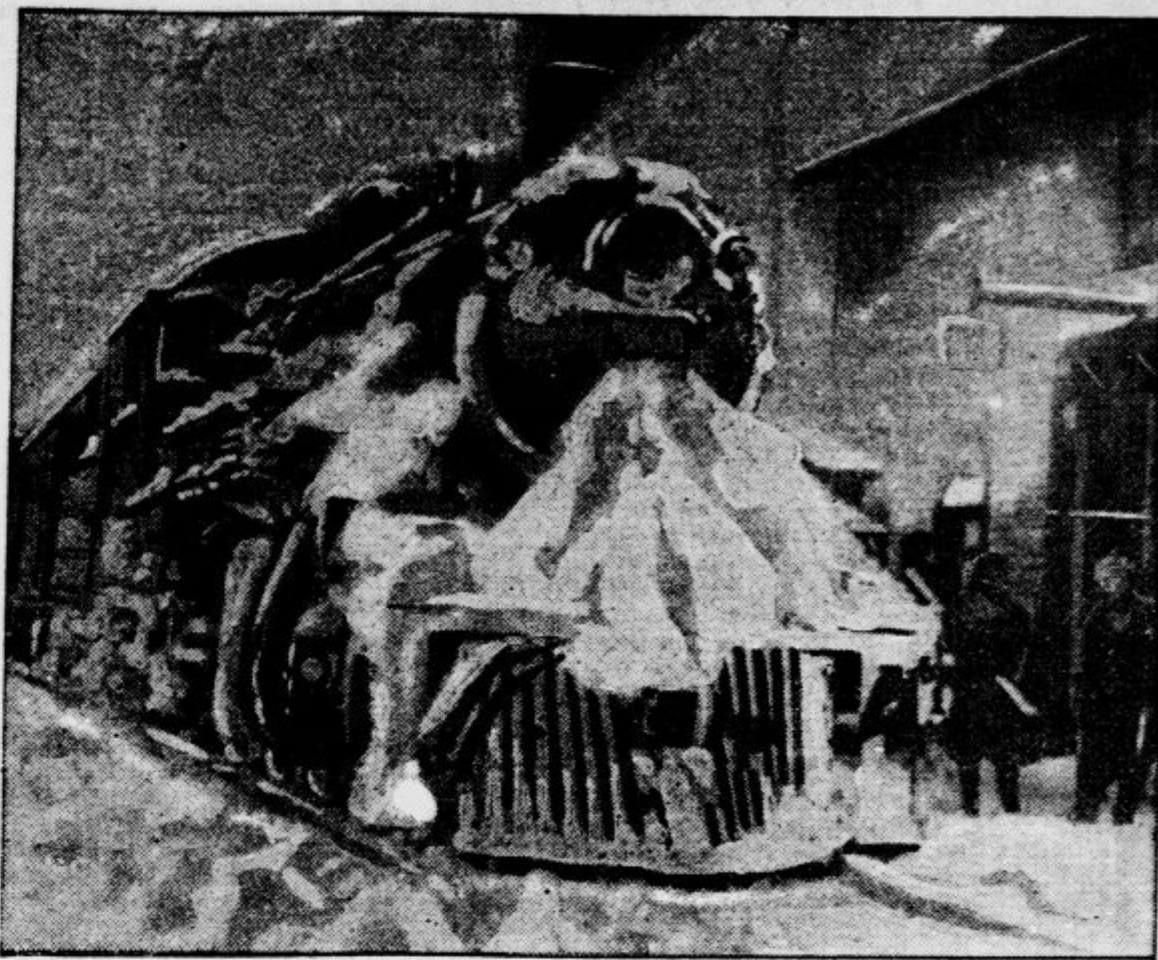
Pred dnevi se je vrnila v Kodaň vzhodna grönlandška odprava raziskovalca Knuda Rasmussena, ki je na svoji vožnji ugotovila, da je popolnoma pravilna teorija, ki jo je postavil prof. Wegener o premikanju kontinentov. Grönland se res premika in sicer se vsako leto premakne za 20 m v zapadni smeri. Ekspedicijski je fotografiral in kartografiral vso 600 km dolgo obalo Grönlanda od Angmagssalikja dalje z letalom. Kartografi bodo na podlagi fotografij izdelali doma nove zemljevide za morjeplavce.

V znamenju režima

Neki brivec v Rimu si je ob desetletnici fašizma izmisliš originalno frizuro, ki nam jo kaže ta slika

Prvenstvo tudi v zimi

Pred dnevi so dobili v Ameriki letošnji prvi sneg. Ta slika je bila posneta v severno-ameriški državi Dakoti

Tragedija izumiteljeve družine

Zagonetna vloga demonične ženske

Pred nekaj meseci smo pisali o smrti dunajskega tipičnega povojnega izumitelja Emila Mareka, ki ga je pokosila jetika, čeprav je bil poprej na pljuhih vedno zdrav in ni kazal niti najmanjšega nagne-nia k tuberkulozi. Njegova smrt je zaradi okoliščin, v katerih je umrl, izzvala šte-vilne komentarje. Marek je namreč postal popularen s procesom zaradi zavarovalni-ne. Bil je zavarovan za visoko vsoto proti telesni poškodbi. Pri obteževanju podstav-ka za neki svoj izum pa mu je izmo-lela sekira ter mu odsekala nogo. Zavarovalni-ca se je postavila na stališče, da je bila ta reč namenoma povzročena in šele pred sodiščem sta se zavarovanec in zavarovalnica pogodila, nakar je dobil pohajbe-nec del zavarovalnice.

S tistim denarjem je odpotoval Marek v Afriko, kjer je upal, da si bo ustvaril novo eksistenco. Toda sreča mu ni bila mila. Zaradi velikih izgub se je kmalu vrnil nazaj v domovino, kjer se je lotil popraviljanja radijskih aparatov. V tem poklicu ga je zalotila smrt.

Po njegovem pogrebu so vsi dunajski listi pogrevali usodo nesrečnega moža in začeli pisati tudi o njegovi ženi, ki je ostala brez sredstev za življenje z dvema otrokoma. Usoda le-teh je bila zelo žalostna. Mati in otroka sta zbolela, en otrok je umrl, drugega so sprejeli v neko zave-tišče, mater pa so morali oddati v bolniš-nico za živčne bolezni, kjer izprva niso mogli ugotoviti značaja njenega obolenja. Kazala je pač znake živčne izčrpanosti, a to ni bil edini vir bolehnosti.

Čez nekaj časa so zdravniki opazili na Marti Marekovi sumljive znake zastruplje-nja z arsenom. Začeli so ji izpadati lasje kar v šopih, nohti so se lomili od krhkosti in po vsem životu so se pojavile ne-kakšne podplutbe. Zdravniki so zaradi tega prijavili stvar policiji.

Ta je zaslila Marekovo, a zaradi nje-ne bolezni ni mogla izvršiti zaslišanja v obsegu kakor je to običajno. Zaslišanka je izpovedala samo to, da izprva zastrup-ljenje od zelene barve v njenem stanova-nju. Njen pokojni mož je namreč sam mešal barvo in pleskal hišo, nato pa umrl na akutni tuberkulozi.

Račun volilnega kandidata

Neki kandidat, ki je kandidiral na pro-gramu demokratske stranke v Ameriki, je predložil svojemu predstojniku v stranki naslednji račun:

Izgubil sem 4 mesece in 23 dni z volil-no agitacijo, 1769 ur pa z razmišljanjem o volitvah. Nadalje sem izgubil 2 in pol ha bombaža, 8 ha zrna, 9 koz, 2 kravi in eno svinjo. Slednjič sem prišel ob dva srednja zoba ter ob nekaj šopov las, ki so mi jih izpulihi nasprotniki.

Stienil sem roko 30.000 osebam, voljubil 472 otrok in imel dve propovedi. Neki otrok mi je razbil uro. Račun: 5 dolarjev. Posodil sem 40 dolarjev v gotovini, 7 dež-nikov, 21 svinčnikov, 4 biblije, 7 alovarjev ter štiri pare čevljev, ki mi jih ne bodo nikoli vrnili. Moral sem tudi zastaviti svoj voz in hišo, vrhu tega pa sem se še enajstkrat spril z ženo in za nagrado sem jih dobil od nekega starca po grbi.

Je sedel kakor okamenel, Oberndorff se je tresel, Erzberger se je oglašil: »Pogoj so tako težki, da ne rečem neznosni, da se moramo najprej posvetovati. Prosimo še za eno sejo popoldne, prej se moramo zve-zati z državnim kancelarjem in glavnim stanom.« — »Ne trpim, da bi ti pogoji ali javno dalje,« je dejal Foch. »Lahko jih sporočite v šifrah.« — »Šifriranje pri takšnem obsegu v tako kratkem času pa ni mogoče,« je dejal Oberndorff. »Poslajte la-hko kurirja,« je odvrnil Foch. »Če pošlje-mo kurirja, potem je 72-urni rok prekra-tek, ker bo potreboval kurir najmanj 12 ur. Prosimo za podaljšanje roka na 96 ur.« »Nemogoče,« se je odrezal Foch. »Potem prosim, iz človeških, ne iz vojaških razlo-gov, za takojšnjo prekinitev sovražnosti,« je dejal general Winterfeldt. »Istotako nemogoče,« je dejal Foch, »spohod se bo nadaljeval. Sprejmite ali odklonite, tretje možnosti ni. Jaz sam sem vezan na do-lobe zavezniških vlad in vojnih poveljstev, zato o teh točkah ne morem dopustiti po-gajanj.« Izvlekel je uro. »Sedaj je 11. do-poldne, petek, 8. novembra. V ponedeljek 11. novembra ob 11. dopoldne poteče ul-timat.«

Francozi in Angleži so se dvignili, se priklonili in odšli, brez besede in potrpi so se odpravili Nemci proti svojemu vlakcu.

Ostani in ostani član Vodnikove družbe!

ANEKDOTA

Paul Morgan, znani filmski zvezdnik, je nekega dne po telefonu vprašal svojega prijatelja Wilhelma Bendowa, ki je bil pravkar prevzel vodstvo nekega gledališča, kako kaj gredo posli. Bendow je odgovo-ri, da je seveda težko spraviti v blagovni denar za vse stroške, gaže in druge izdat-ke. »In amortizirati moraš končno tudi, kaj ne?« je vprašal Morgan. »Na to sem tudi že mislil, pa zveni tako strašno ne-spodobno!« je odvrnil Bendow.

KARIKATURA

Roosevelt K predsedniškim volitvam v Ameriki

Vsak dan ena

»Če bi hotela naštetati vse moje predniti bi jih bilo ogromno število.«
»Tako — koliko ničel?«

Michel Zévaco:

189

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman

Tako govoreč se je s ponosno vljudnostjo priklonil in sam položil vajete okamenelemu Roquetaillieu čez komolec. Zgovoreni pogled iz Concinijevih oči je zbudilo sabljaču nekaj prisotnosti duha. Vrnil je priklon, kakor je vedel in znal, in odgovoril z glasom, ki je trepetal, čeprav so se usta po sili smejala:

»Prav imate, gospod, dobremu plemiču je kraljeva služba prva stvar; noben drugi ozir ne more biti veljavnejši od nje.«

Jehan se je še enkrat naklonil, pogledal Conciniju in njegovim ljudem v obraz in rekel tiho, počasi, brez vsakega izzivanja:

»Do svidenja, gospoda!«

In med tem, ko so Concini, Roquetaille, Longval, Eynaus in Saint-Julien galantno vračali njegov pozdrav, je mirno odšel, da bi se ozrl, s pestjo uprto v bok, v resnici pa ves osupel, sam sebi ne verujoč, da je opravil brez poboja.

Za njegovim hrbtom je nastal divji hrup in vik:

»Tako mi krvi Kriščeve! Smrti mi božje!«

»V oči se norčuje iz nas!«

»Tako mi papeževga trebuha! Sam ne vem, kako sem se mogel brzdati, da ga nisem zgrabil za grlo!«

»Enkrat naj še poizkusi, pa nisem več porok zase!«

»Srce bi mu pohodilo!«

»Ob majhnem ognju bi ga scvrilo!«

»Creva bi mu izruvali!«

»Jetra bi mu pogotnil!«

Tako so se penili in rjovel, da drug ni slišal drugega.

Concini ni rekel ničesar. Z iskrenimi se očmi je gledal za Jehanom. Bled je bil kakor mrlič, drget ga je izpreletaval in velike staze so se mu zbirale na čelu. Napor, s katerim se je premagal, da ni podivjal, ga je bil popolnoma strl.

Ko je mladeničeva visoka postava izginila v daljavi, je zaškrtnil:

»Potrpajte, volčiči! Samo nekaj dni potrpajte, pa vam prisežem, da bo konec predznosti tega bahača. Plačal nam bo vse hkratu, in svet še ni videl groznejšega maščevanja od tega, ki mu ga pripravljamo!«

»Oh, svetlost, samo ta misel nam je dala moči, da smo se kroti!« Brez nje, kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo!«

Pardaillan je z nekaj koraki dohitel sina. Veselo ga je ogovoril, kakor da se ni zgodilo nič posebnega:

»Ali ne bi stopila pogledat, kaj se kuha in peče pri gospe Nicoli? Zdi se mi, da je ura obeda zdavnaj odbila. Kaj menite?«

»Bogme, gospod, priznati moram, da me bo od lakote konec. Dober založaj bi se mi res prilagel.«

Prijela sta se pod pazduho in krenila v ulico Sv. Dionizija.

»Nu, gospod,« je rekel Jehan, »kakor vidite, sem še ves osupel nad Concinijevim sprejemom. Kar osvestiti se ne morem. Pričakovaval sem, da bodo planili po meni... Namestu tega pa smehljaji, prikloni — res je, da je bilo vse to dokaj posiljeno. A vendar: najmanjšega sunka z mečem ali bodalom! Pa ne da bi bila kraljeva naklonjenost izpametovala tega lopova?«

»Nikar ne verjemite,« je resno odvrnil Pardaillan, »Narobe: varujte se bolj ko kdaj poprej. Concini kani nekaj vragjega. Glavo bi stavil!«

Jehan je zaničljivo skomignil s rameni, in ker sta bila v tem prišla do gostilne, sta kmalu pozabila ta predmet. Debeluasta gospa Nicola ju je sprejela s svojim najljubeznivejšim smehljajem; ko ji je Pardaillan povedal svojo željo, je kar ponorela od vneme, in vsa služinčad je morala z njo vred dirjati in pripravljati.

Med tem, ko so pogrinjali mizo, je lakej kapitana de Vitryja pripeljal Jehanova konja, krasnega in čilega Zefirja. Ob pogledu nanj je Jehan pozabil Concinija in Eperona s kraljem vred in še svojo lakoto povzru. S hrupnim veseljem otroka, ki je dobil dolgo zaželeno igračo, je sam odvedel konja v hlev, mu izbral najboljši kotiček, mu naložil krme v jasli in se le nerad ločil od njega, ko se je poprej prepričal, da mu ničesar ne manjka, in si ga še enkrat ves blažen ogledal.

Pardaillan, ki je šel z njim, je opazoval sinovo početje in poslušal njegovo vzkljanje z našmeškom, v katerem je bilo prav toliko dobrotne prizanesljivosti kakor hudomušne nejevere.

Ko sta se vrnila v pivsko izbo in sedla za bogato obloženo mizo, sta oba z enakim tekom segla po slastnih krepčilih. Med jedjo se je Jehan vnovič spomnil svojega konja in vzklknil:

»Morda je to začetek moje sreče, gospod! In spet sem zanj samo vam dolžnik, kakor za vse dobro, odkar vas poznam!«

»Mislite?« je rekel Pardaillan.

»Menda mislim! Že zato, ker ste v resnici vi tisti, ki vam je gospod de Vitry podaril to lepo žival.«

»Saj ne govorim o konju,« je hladno odvrnil vitez. »Vprašam vas le, ali res mislite, da je to začetek vaše sreče.«

»Vraga, gospod,« je rekel Jehan in nehoti zardel, »kralj je bil proti meni vendarle dokaj prijazen. Človek bi sodil...«

»Da se po vsem tem mora zavzeti za vas,« je dokončal Pardaillan namestu njega.

Sokol

Zbor prosvetarjev
v Ljubljani

Prosvetni odbor Sokolske župe Ljubljana je sklical 6. t. m. zbor društvenih prosvetarjev na posvetovanje o bodočem delu v letošnji zimski sezoni. Od 52 družtev in 20 čet se je zboru udeležilo le 23 družtev in 4 čete, dočim sta se 2 društvi in 4 čete opravičile z največjim opravičenjem moremo grajati odsotnost družtev iz najbližje okolice Ljubljane in celo iz Ljubljane same. Pričakujemo, da bodo ta društva in vsa ostala v bodoče resneje uvaževala pozive ZPO.

Zbor je otvoril predsednik ZOP br. J. Poharc s kratkim pozdravom zastopnikov bratskih žup iz Celja br. inž. Burnika, iz Kranja br. Spicaria in z Novega mesta br. Tratarja. Po poročilu br. Poharca o dosedanjem in bodočem delu so podali iz črpa poročila tajnik in statističar br. Ulenič župni novinar br. Horvat, knjižničar br. Sartori ter brata Markič o dramskem delu in br. Juvanc o pevskih in godbenih odsekih. Vsa poročila so bila po krajši in temeljiti razpravi soglasno odobrena in sprejeta.

Prosvetar župe Kranj br. J. Spicar je imel zanimivo predavanje o »Socialnem delu v Sokolstvu« ki je napravilo na vse zborovalce najboljše vtis. Govorniku se je v toplih besedah zahvalil predsednik Poharc, nakar je orisal minimalni program

ZPO za bodočo sezono in nato minimalni program prosvetnega dela za vse župne edinice. Glavne točke minimalnega programa za društva in čete so: izvedba ideje šole za novo članstvo, proslava 1. decembra po navodilih SPO, propagandni teden za tisk prosvetni večeri, obvezno osnivanje prosvetnih odborov v družtvih z nad 100 člani, sistematična propaganda za pokrajinski zlet v Ljubljani leta 1933 itd. Ves ta minimalni program so prosvetari soglasno odobrili.

V imenu prosvetnega odbora župe Celje je pozdravil zbor br. inž. Burnik, ki je poudaril važnost sokolskega prosvetnega dela. Po nekaterih zanimivih nasvetih je br. Poharc ob 13 zaključil uspešno zborovanje.

Ob 15. se je nadaljevalo posvetovanje prosvetarjev župe dravske banovine ter so bili navzoči za župo Celje, br. inž. Burnik, za župo Kranj, br. Spicar, za novo-meško br. Tratar, za ljubljansko br. Poharc dočim se je zastopnik mariborske župe br. Lindtner opravičil. Navzoči so bili na sestanku tudi člani ZPO in nekateri bratje iz bližnjih društev. Soglasno so bili sprejeti naslednji sklepi:

Na vseh prosvetnih tečajih posameznih žup dravske banovine naj sodelujejo kot predavatelji bratje iz sosednjih žup, organizirajo naj se skupna taborjenja za članstvo in naraščaj ustanovi naj se arhiv, igro, osnuje naj se odrska centrala s sedežem v Ljubljani, vsaka župa naj izda po 1 igro, izda naj se knjiga, ki bo vsebovala načrt vzornega predavanja, deklaracije in primerno nacionalno igro za proslavo 1. decembra.

Vsem župnim prosvetnim odborom se je naročilo, da preskrbe potrebno število predavanj, ki se bodo oddajala preko Radio Ljubljana. Razporeditev teh predavanj bo oskrbel ZOP v Ljubljani. Stare sokolske delavce se pozove k zopetnem udejstvovanju.

Iz življenja na deželi

Iz Gornje Radgon.

gr— Prevzem poslopja nove carinarnice po banški upravi. V soboto dopoldne se je vršil komisijonalni ogled novozgrajene carinarničnega poslopja v Gornji Radgoni, ki ga je prevzela banska uprava in izročila trški občini. Komisijo je vodil načelnik gradbenega odseka pri banški upravi nadinženjer g. Skaberne od trške občinske uprave pa sta bila navzoča župan g. dr. Boezio in podžupan g. Janez Lantčič. Ker je komisija ugotovila, da majhne nedostatke bo stavba pripravljena za vselitev uradov in strank šele 1. decembra.

★ BLED. Preteklo nedeljo se je poročil na Bledu g. Ivan Močnik, policijski nadzornik iz Ljubljane, z go. Marijo Koch-Sartorjevo z Bleda. Obilo sreče! — V nedeljo zvečer je priredil pevski zbor iz Zasipa v sokolski dvorani na Bledu pevski koncert. Pevci, ki so sami delavci so nekateri resni prav dobro izvajali. Posebno sta bila deležna aplavza sekret in kvartet z Javornika. Tudi solistični spevi s spremljevanjem gitare so zelo ugajali občinstvu.

Proti izpadanju las

uporabljajte samo original

LIPOVICO

ki prepreči izpadanje las, daje rast, elastičnost, bujnost in sijaj. Zahtevajte umivanje las po vseh damskih salonih in brivnicah le z LIPOVICO. 13293

Moderno in poceni

si nabavite srajce, kravate, ovratnike, nogavice, dokolenice, klobuke, čepice in razno drugo modno blago pri POPOLNI RAZPRODAJI trdke

„BERKO“

v Skladišču »BALKAN«, skladišče 4. Z nakupom ne odlašajte, ker je vsled polne razprodaje izbira vsak dan manjša. — 13310

Denar

naložiš najbolje

če kupiš slamorezno in druge poljedelske stroje, plug, brano, kotle za krmo in žganjekuho, vodovodne cevi in črpalke za vodo in gnojnico, kuhinjsko posodo, čebelarke potrebščine in vsa druga železnino pri trdki

FR. STUPICA

MONOPOLNA ZALOGA RAZSTRELJIV
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1
12536

Nič več ni potrebno
krtačiti zob!

Vaši zobje so lahko bili dolgo let rumeni in počrneli, pa jim bo dala KOLYNOS zopet njihovo prirodno barvo in njihov prirodni blesk. Zadoštuje, da uporabite en centimeter na suhi četki dvakrat na dan. V treh dneh izginejo zopni madeži, usta so ozdravljena, dlesni so ojačane, dih zopet diši. 3402

KOLYNOS

antiseptično sredstvo
najzadnjeje sredstvo za negovanje
zob. — En centimeter zadoštuje.

Kako sem se v 60. letu rešila gub

...IN KAKO SE MI JE POSREČILO, D/IZGLEDEM 20 LET MLAJŠA.

»Dosegla sem starost 60 let, torej starost, ko žena največkrat ne stremi več za tem, da bi bila privlačna. Vendar sem iz gole radovednosti hotela preizkusiti na svojem razoranem in ostarelem obrazu delovanje kreme Tokalon, hraniva za kožo. Premislite moje presenečenje, ko si mo že po enome-sečem uporabljanju kreme začeli govoriti: »Vi se pomlajujete!« Te opazke so me opogumile, da sem vztrajala in po petih mesecih se je izvršilo čudo, da mi zdaj vsakdo, ki me vidi, pravi, da izgledam kot žena z največ 40—45 leti. Moja polt je svetla in nežna, prijetno rožna, a gube so se vse izgubile, komaj je najti sled za njimi. To je čudovito! Ko bi torej hotele vse žene uporabljati kremo Tokalon, hranivo za kožo ne bi bilo več stark.«

Pripomba: Dama, ki nam je poslala to pismo, nas je prosila, naj njenega imena ne objavimo. Vsakdo pa lahko vidi njen lastni rokopis. Mi jamčimo z vsoto 200.000 din. da vsebuje kremo Tokalon, hranivo za kožo, nenavadne hranilne sestavine, ki so najskrbnejše in najpazljivše pripravljale in ki so po zatrdilu najboljših specialistov neobhodno potrebne koži, da ohrani svojo svobodo in čvrstost in da ostane svetla in brez najmanjših gubice. Uporabljajte kremo Tokalon, hranivo za kožo, rožne barve vsak večer preden greste spat, kremo Tokalon bele barve pa zjutraj in čez dan. Čudili se boste, kako se vam koža popravlja in kako se izboljšanje kaže že po eni sami noči. Za dober uspeh jamčimo, če ga ne dosežete, vrne-mo denar.

Pozor, gostilničarji, restavraterrji!

Bermet vino črnilo iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovec, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljšo zdravilno vino je edinstveno na svetu. Odklikovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napredovala. — Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovec, Fruška gora. 302

VSAK NAROČNIK »JUTRA«
je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Jugoslovanske STEYR tovarne

Ljubljana

PRODAJO vredne, rabljene AVTOMOBILE:

- 1 Fiat limusino 521, 4 sed.
- 1 Austro Daimler ADM 2, odprt, 6 sed.
- 1 Steyr tipe XII Torpedo, odprt, 4 sed.
- 2 Steyr tipe II, odprt, 6 sed.
- 1 Steyr tipe XVI Torpedo, 7 sedežen, odprt, nov. 13305

CHAMPION

svečicami

tudi to leto novi svetovni rekordi

Glavno zastopstvo in skladišče za Jugoslavijo

ROBERT WEINBERGER D. D.

Zagreb, Gajeva ulica 10. 139

Dobiva se povsod.

POZOR!

Zaročenci in zaročenke!

Preden stopite v zakon, naročite takoj novodošlo knjigo, v kateri so navodila o zakonskem življenju, navodila za časa nosečnosti, dojenja, menstruacije, spolnih bolezni in o zablodah spolnega življenja. Z mladino izpod 16 let ni ta knjiga. Kdor pošlje pismo 20 Din, se mu pošlje franco na njegov naslov. Po povzetju 4 Din več. — Pošljite se diskretno po pošti. — AMBROZIČ, Ljubljana, poštni predal 74. 12468

POZOR!

Kot čudežno izginejo hibe polti

Uporabljajte redno »LAVENOR« vodo za kožo in obraz. Vsebuje kozmetične učinkine »Virginidnega čarobnega grmičja« Hamamelisa (Hama-melis virginicae, Witch Hazel), ki ga bivaljši svetovni kot čarobno zdravilo. Odpravi kožne hibe, austeri-jasno, mehko, dobro s krvjo pre-plato kožo, prečene gube, ruge in starostne pojave. Izboljša za nego svoje polti na čudo mečjo mod »Virginidnega čarobnega grmičja«.

Protakusite

„LAVENOR“
vodo za kožo
in obraz

Gena: mali steklenici — Din 30.—
srednji Din 36.— in veliki Din 48.—
Izdelovatelj: Jünger & Gebhardt, ustanovljeno 1873,
Berlin S 14. Zaloga Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 7

Zahvala

Za številne izraze sožalja in sočutja, ki smo jih prejeli pismeno in ustmeno ob prerani smrti naše nad vse ljubljene mame itd., gospe

MARIJE PÖSCHL
roj. Jenček

kakor tudi vsem darovalcem cvetja in vsem onim, ki so jo sprenili na njeni zadnji poti, izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 10. t. m. ob 7. uri zjutraj v tukajšnji franciskanski cerkvi.

Ljubljana, dne 8. novembra 1932. 13312

Alfred in Hugo, sinova,
in žalujoči ostali.

Zahvala

Za brezštevne dokaze iskrenega sočutja ob izgubi naše ljubljene soproge, sestre, svakinje in tete

Marije Pogačnik
roj. Potočnik

za poklonjene vence in cvetje ter za ustmene izraze sožalja, za obilno spremstvo na njeni zadnji poti, posebej še č. duhovščini, primariju g. dr. Jenku in g. dr. Jan. Vovesu za požrtvovalno zdravljenje za časa njene bolezni, vsem izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

V Radovljici, dne 7. novembra 1932.

13303

Žalujoči soproga in ostali

Vsemogočni je danes zarana rešil našo ljubljeno hčerko odnosno sestrico

Tejko

tuzemskega trpljenja in jo poklical med svoje krlilce.

Pogreb se bo vršil jutri v sredo, dne 9. novembra ob pol treh popoldne izpred hiše žalosti, Levstikova ulica 19, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, 8. novembra 1932. 13313

Avugst Bercieri, Josipina roj. Poženel, starši.
Rela, Joža in Enka, sestre. 13313

